

MUHANDISLIK

& IQTISODIYOT

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

№12

2025
dekabr

Milliy nashrlar

OAK: <https://oak.uz/pages/4802>

05.00.00 – Texnika fanlari

08.00.00 – Iqtisodiyot fanlar

Google Scholar

OPEN ACCESS

ULRICHSWEB[™]
GLOBAL SERIALS DIRECTORY

Academic
Resource
Index
ResearchBib

ISSN
INTERNATIONAL
STANDARD
SERIAL
NUMBER
INTERNATIONAL CENTRE

CYBERLENINKA

OpenAIRE

ROAD

INDEX
COPERNICUS
INTERNATIONAL

BASE

Crossref

НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ
БИБЛИОТЕКА
LIBRARY.RU

ISSN: 3060-463X

РЭУ.РФ
РОССИЙСКИЙ ЭКОНОМИЧЕСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИМЕНИ Г.В. ПЛЕХАНОВА
ТАШКЕНТСКИЙ ФИЛИАЛ

muhandislik & iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Elektron nashr, 1395 sahifa.
2025-yil, dekabr

Bosh muharrir:

Zokirova Nodira Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, DSc, professor

Bosh muharrir o'rinbosari:

Shakarov Zafar G'afarovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori, PhD, dotsent

Tahrir hay'ati:

Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'z FA akademigi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Sharipov Kongratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori, professor

Maxkamov Baxtiyor Shuxratovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shaumarov Said Sanatovich, texnika fanlari doktori, professor

Turayev Bahodir Xatamovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Nasimov Dilmurod Abdulloevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Allayeva Gulchexra Jalgasovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Arabov Nurali Uralovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Maxmudov Odiljon Xolmirzayevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Xamrayeva Sayyora Nasimovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bobonazarova Jamila Xolmurodovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Irmatova Aziza Baxromovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bo'taboyev Mahammadjon To'ychiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shamshiyeva Nargizaxon Nosirxuja kizi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor,

Xolmuxamedov Muhsinjon Murodullayevich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Xodjayeva Nodiraxon Abdurashidovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Amanov Otabek Amankulovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Qurbonov Samandar Pulatovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Zikriyoyev Aziz Sadulloevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Tabayev Azamat Zaripbayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sxay Lana Aleksandrovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Ismoilova Gulnora Fayzullayevna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Djumaniyazov Umrbek Ilxamovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kasimova Nargiza Sabitdjanovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kalanova Moxigul Baxritdinovna, dotsent

Ashurzoda Luiza Muxtarovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sharipov Sardor Begmaxmat o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sharipov Botirali Roxataliyevich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor

Tursunov Ulug'bek Sativoldiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Bauyetdinov Majit Janizaqovich, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti dotsenti, PhD

Botirov Bozorbek Musurmon o'g'li, Texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sultonov Shavkatjon Abdullayevich, Kimyo fanlari doktori, (DSc)

Jo'raeva Malohat Muhammadovna, filologiya fanlari doktori (DSc), professor.

Yusupov Maxamadamin Abduxamidovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi (DSc), professor

Kalonova Moxigul Baxritdinovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent

Mirzayev Kulmamat Djanzakovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi (DSc), professor.

Karimova Nilufar Sadirdin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Norboyev Odil Abrayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

muhandislik & iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

- 05.01.00 – Axborot texnologiyalari, boshqaruv va kompyuter grafikasi
- 05.01.01 – Muhandislik geometriyasi va kompyuter grafikasi. Audio va video texnologiyalari
- 05.01.02 – Tizimli tahlil, boshqaruv va axborotni qayta ishlash
- 05.01.03 – Informatikaning nazariy asoslari
- 05.01.04 – Hisoblash mashinalari, majmualari va kompyuter tarmoqlarining matematik va dasturiy ta'minoti
- 05.01.05 – Axborotlarni himoyalash usullari va tizimlari. Axborot xavfsizligi
- 05.01.06 – Hisoblash texnikasi va boshqaruv tizimlarining elementlari va qurilmalari
- 05.01.07 – Matematik modellash
- 05.01.11 – Raqamli texnologiyalar va sun'iy intellekt
- 05.02.00 – Mashinasozlik va mashinashunoslik
- 05.02.08 – Yer usti majmualari va uchish apparatlari
- 05.03.02 – Metrologiya va metrologiya ta'minoti
- 05.04.01 – Telekommunikatsiya va kompyuter tizimlari, telekommunikatsiya tarmoqlari va qurilmalari. Axborotlarni taqsimlash
- 05.05.03 – Yorug'lik texnikasi. Maxsus yoritish texnologiyasi
- 05.05.05 – Issiqlik texnikasining nazariy asoslari
- 05.05.06 – Qayta tiklanadigan energiya turlari asosidagi energiya qurilmalari
- 05.06.01 – To'qimachilik va yengil sanoat ishlab chiqarishlari materialshunosligi
- 05.08.03 – Temir yo'l transportini ishlatish
- 05.09.01 – Qurilish konstruksiyalari, bino va inshootlar
- 05.09.04 – Suv ta'minoti. Kanalizatsiya. Suv havzalarini muhofazalovchi qurilish tizimlari
- 10.00.06 – Qiyosiy adabiyotshunoslik, chog'ishtirma tilshunoslik va tarjimashunoslik
- 10.00.04 – Yevropa, Amerika va Avstraliya xalqlari tili va adabiyoti
- 08.00.01 – Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 – Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 – Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 – Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 – Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 – Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 – Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 – Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 – Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 – Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 – Marketing
- 08.00.12 – Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 – Menejment
- 08.00.14 – Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 – Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 – Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 – Turizm va mehmonxona faoliyati

Ma'lumot uchun, OAK

Rayosatining 2024-yil 28-avgustdagi 360/5-son qarori bilan "Dissertatsiyalar asosiy ilmiy natijalarini chop etishga tavsiya etilgan milliy ilmiy nashrlar ro'yxati"ga texnika va iqtisodiyot fanlari bo'yicha "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali ro'yxatga kiritilgan.

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz:

1. Toshkent shahridagi G.V.Plexanov nomidagi Rossiya iqtisodiyot universiteti
2. Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
3. Toshkent irrigatsiya va qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalash muhandislari instituti" milliy tadqiqot universiteti
4. Islom Karimov nomidagi Toshkent davlat texnika universiteti
5. Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent axborot texnologiyalari universiteti
6. Toshkent davlat transport universiteti
7. Toshkent arxitektura-qurilish universiteti
8. Toshkent kimyo-texnologiya universiteti
9. Jizzax politexnika instituti

MUNDARIJA

RASMIY RIVOJLANISH YORDAMI (OFFICIAL DEVELOPMENT ASSISTANCE, ODA) ORQALI O'ZBEKISTONDA DAVLAT MOLIYASINI BOSHQARISH (PUBLIC FINANCIAL MANAGEMENT, PFM) TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH	24
Pulatov Dilshod Haqberdiyevich, Ulug'ova Maftunabonu To'lginovna	
INNOVATIVE TECHNOLOGIES IN LEADING WHEAT-PRODUCING COUNTRIES.....	28
Turayeva Gulizahro	
BLOKCHEYN TIZIMLARI UCHUN XESH FUNKSIYALARNI TANLASH MEZONLARI VA SAMARADORLIK KO'RSATKICHLARI TAHLILI	32
Abduraximov Baxtiyor, Allanov Orif, Turdibekov Baxtiyor	
RIVOJLANGAN DAVLATLAR TAJRIBASI ASOSIDA KICHIK KORXONALARDA ISHLAB CHIQARISHNI SAMARALI TASHKIL ETISH MODELLARI: NAMANGAN VILOYATI MISOLIDA	39
Xonto'rayev Obbosxon Kamolxon o'g'li	
ISSIQLIK AKKUMULYATORINING RAZRYADLANISH JARAYONIDA SUYUQLIK QATLAMLARIDA HARORAT TAQSIMLANISHINING BIR O'LCHOVLI MODEL	43
B.A. Hikmatov, M.S. Mirzayev	
ISLOM MOLIYASI TAMOIYILLARI ASOSIDA YASHIL LOYIHALARNI MOLIYALASHTIRISH IMKONIYATLARI.....	49
Safarova Nasiba Gulmurod qizi	
ПРИМЕНЕНИЕ ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНЫХ СИСТЕМ В ОБУЧЕНИИ СПЕЦИАЛИСТОВ ПО ИНФОРМАЦИОННЫМ ТЕХНОЛОГИЯМ.....	54
Даниярова Улбосын Куатбаевна	
YANGI TURDAGI IKKI QATLAMLI TRIKOTAJ TO'QIMALARI KO'RSATKICHLARINI KOMPLEKS BAHOLASH	58
Ergasheva Rashida Abdug'aniyevna	
HALQALI YIGIRISH MASHINASIDA BURAM UCHBURCHAGINING IP UZILISHIGA BOG'LIQLIGINI TADQIQI.....	62
Soliyev Azizbek Kamoldinovich	
НОВЫЕ ТЕНДЕНЦИИ ТУРИЗМА 2030: СТРАТЕГИЧЕСКИЕ ОРИЕНТИРЫ И РЕКОМЕНДАЦИИ ДЛЯ УЗБЕКИСТАНА	69
Голышева Елена Вячеславовна	
STRATEGIK JARAYONNING MODELLARI	76
Musayeva Dilnoza Dilshatovna	
МАТЕМАТИЧЕСКИЕ МОДЕЛИ ОЦЕНКИ СТОИМОСТИ КВАРТИР В МНОГОЭТАЖНЫХ ДОМАХ.....	81
Уринов Адхамжон Акбарович	
MATERIALLARNI MURAKKAB YASSI TRAEKTORIYALAR BO'YICHA DEFORMASIYALANTIRISHDA PLASTIK DEFORMASIYALANISH JARAYONLARI	88
A.Xakimov, X.Xakimov	
TIJORAT BANKLARI TOMONIDAN LOYIHALARNI ISLOM MOLIYA INSTRUMENTLARI ORQALI MOLIYALASHTIRISH YO'LLARI.....	95
Xaitov Shaxzod Sharipboyevich	
SANOAT KORXONALARINING RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH CHORA-TADBIRLARINING KETMA KETLIGI	102
Xusanova Maloxat Mengnorovna	
TO'QIMACHILIK KORXONALARIDA LOGISTIKA XARAJATLARI TAHLILI	107
Saidova Kamola Xoshimovna	

OZIQ-OVQAT SANOATINI IQTISODIY RIVOJLANTIRISHDA EKOLOGIK MUAMMOLAR VA ULARNI YECHISHNING METODOLOGIK YONDASHUVLARI	111
Tleuv Niyetulla Raxmanovich	
YUQORI MUSTAHKAM KOMPOZIT ARMATURALARDAN FOYDALANILGAN TEMIRBETON KONSTRUKSIYALARINING YUK KO'TARUVCHANLIGI VA UZOQ MUDDATLI DEFORMATSIYALARINI BAHOLASH	114
Mamajanova Odina Alisher qizi	
KORXONALARDA DAROMADLILIK KO'RSATKICHLARINI BAHOLASHNING ZAMONAVIY YONDASHUVLARI	119
Farog'at Xo'jabekova, Eshankulova Nafisa Komiljon qizi	
TEMIR YO'L INFRATUZILMASIDA YASHIL IQTISODIYOT TAMOIYILLARINI QO'LLASH: CSR, ESG VA PRI ASOSIDA BARQAROR RIVOJLANISH STRATEGIYASINI SHAKLLANTIRISH	124
Abduraxmanova Muqaddas Toxtasinovna	
THE ROLE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN OPTIMIZING MARKETING AND EDUCATIONAL PROCESSES IN HIGHER EDUCATION	128
Sadikov Shoxrux Shuhratovich	
BANK FAOLIYATIDA "YASHIL" MOLIYAVIY VOSITALARDAN FOYDALANISHNING NAZARIY ASOSLARI.....	133
Abduraxmonov Alimardon Sodiq o'g'li	
TIJORAT BANKLARI TOMONIDAN LOYIHALARNI ISLOM MOLIYA INSTRUMENTLARI ORQALI MOLIYALASHTIRISH YO'LLARI	139
Xaitov Shaxzod Sharipboyevich	
BOSHQARUV PSIXOLOGIYASIGA DOIR MUAMMOLARNI BARTARAF ETISHNING ZAMONAVIY YO'NALISHLARI	145
Aripov Oybek Abdullayevich	
TADBIRKORLIK SUBYEKTLARIDA INNOVATSIYALARNI JORIY ETISHNING IQTISODIY SAMARALARI	150
Karimov Nodirbek	
УТИЛИЗАЦИЯ ПОБОЧНЫХ ПРОДУКТОВ ПЕРЕРАБОТКИ ХЛОПКА ДЛЯ СИНТЕЗА АНТИКОРРОЗИОННЫХ КОМПОЗИЦИОННЫХ ПОКРЫТИЙ.....	155
Ситмуратов Тулкинбек Сабирбаевич, Баходиров Худайберган Баходир угли	
SANOAT KORXONALARIDA MOLIYAVIY BARQARORLIKNI TA'MINLASHNING METODOLOGIK ASOSLARI.....	163
Ergashev Muhibbek Aslam o'g'li	
O'ZBEKISTON TO'QIMACHILIK SANOATIDA XORIJIY INVESTITSİYALAR SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'NALISHLARI	168
Nazarova A.N.	
АВТОМАТИЗИРОВАННАЯ СИСТЕМА РАСЧЁТА ПОКАЗАТЕЛЕЙ ЭФФЕКТИВНОСТИ СОТРУДНИКОВ ОРГАНИЗАЦИИ	172
Шухратов Мамуржон Шухрат угли	
BLOCKCHIAN, IOT (INTERNET OF THINGS) NING IQTISODIY SOHALARDA QO'LLANISHI	178
Avazov Ergash Xidirberdiyevich	
O'ZBEKISTONDA INVESTITSİYALARNI MOLIYAVIY BOSHQARISHNING JORIY HOLATI VA EKONOMETRIK TAHLILLAR ASOSIDA KELGUSI YILLAR PROGNOZI.....	182
Ismailov Dilshod Anvarjonovich	
QISHLOQ XO'JALIGI KLASSTERLARI MOLIYAVIY HOLATINING NAZARIY JIHATLARI	190
Dildora Yuldasheva	
TURIZM SOHASIDA TRANSPORT XIZMATLARINING HOLATI	194
Xalimov Shaxboz Xalimovich	
MAHALLA BUDJETI VA SOLIQLARNING YIG'ILUVCHANLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	200
Abdullayev Zafarbek Safibullayevich	

BUDJET TASHKILOTLARIDA QURILISH-TA'MIRLASH XARAJATLARI HISOBINING USLUBIY JIHATLARI.....	206
Azizova Zilola Lochinovna	
KOSHI – BUNYAKOVSKIY – SHVARS INTEGRAL TENGSIZLIGI VA UNING IQTISODIYOTDAGI ROLI.....	212
Saipnazarov Shaylovbek Aktamovich	
ИНТЕГРАЦИЯ ПРИНЦИПОВ ЦИРКУЛЯРНОЙ ЭКОНОМИКИ В АГРОПРОДОВОЛЬСТВЕННЫЙ СЕКТОР УЗБЕКИСТАНА: ЭКОНОМИЧЕСКАЯ ЭФФЕКТИВНОСТЬ, ПЕРЕРАБОТКА БИОМАССЫ И СТРАТЕГИИ СОКРАЩЕНИЯ ПОСТУБОРОЧНЫХ ПОТЕРЬ	219
Эгамбердиев Хумоюн Хамрокулович	
HOVUZ BALIQCHILIGI XO'JALIKLARIDA REJALASHTIRISHNING MUDDATLARI VA BOSQICHLARI	227
Dosmuratova Shaxista Kengashovna, Menglikulov Bakhtiyor Yusupovich	
O'ZBEKISTON SHAROITIDA KICHIK BIZNESNI QO'LLAB-QUVVATLASH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI	233
Ergashev Jamshid Jamoliddinovich	
KON-METALLURGIYA KORXONALARINING KORPORATIV BOSHQARUV TIZIMIDA KPINING O'RNI VA AHAMIYATI.....	237
Ergashov Botirjon Ergashovich	
SANOAT KORXONALARIDA INNOVATSION TEXNOLOGIYALARNI JORIY ETISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGI.....	245
Ahmadjanov Ilyosbek	
ACCELERATING SOCIOECONOMIC DEVELOPMENT IN RURAL AREAS THROUGH DIGITAL TECHNOLOGIES: A COMPREHENSIVE ANALYSIS	250
O.Q. Xudayberdiyeva, Z.B. Negmatullayeva	
ISSIQXONALARDAN FOYDALANISHNING OZIY-OVQAT XAVFSIZLIGIGA TA'SIRI BO'YICHA MUAMMONI ASOSLASH VA UNING MILLIY MANFAATLARGA ALOQADORLIGINI ANIQLASH	256
Otavullaev Sukhrob Sa'dullo o'g'li	
NAMANGAN VILOYATIDA DON MAHSULOTLARI NARXLARINI SHAKLLANTIRISHDA BOZOR TAJRIBASI	260
Bahriddinov Jahongirbek Ravshanjon o'g'li	
RAQAMLI IQTISODIYOTGA O'TISHNING JAHON TAJRIBASI: MUAMMO VA ISTIQBOL	264
Mamadaliyev Akmaljon	
ПОВЫШЕНИЕ СОЦИАЛЬНОЙ ЗНАЧИМОСТИ НАЛОГОВ В НОВОЙ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ СИТУАЦИИ.....	269
Зайналов Джахонгир Расулович	
FARG'ONA VODIYSIDA KICHIK BIZNES VA TADBIRKORLIK SUBYEKTLARI FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHNING HUDUDIIY XUSUSIYATLARI	274
Murodxiyeva Feruza Majidovna	
TOG' VA TOG'OLDI HUDUDLARIDA IQLIM O'ZGARISHI SHAROITIDA QISHLOQ XO'JALIGI BARQARORLIGINI TA'MINLASH STRATEGIYALARI.....	280
Abdulxayeva Gulshan Maxmudovna	
LABOR MIGRATION IN UZBEKISTAN: SOCIO-ECONOMIC TRENDS AND DEVELOPMENT PROSPECTS	285
Razakova Barno Sayfiyeva	
U-NET BASED POLYP SEGMENTATION ON KVASIR-SEG DATASET: PERFORMANCE EVALUATION AND COMPARISON WITH STATE-OF-THE-ART METHODS	289
Mukhriddin Arabboev, Shohruh Begmatov, Sukhrob Bobojanov	

IQTISODIYOT TARMOQLARI VA SOHALARI RIVOJLANISHIDA SUN'IIY INTELLEKTDAN FOYDALANISH MASALALARI	300
Davletov Islambek Xalikovich, Normirzayev Ulmasjon Muzaffarjon o'g'li	
IQTISODIYOTDA SAMARALI RAQOBAT MUHITINI SHAKLLANTIRISH SHART-SHAROITLARI VA OMILLARI	304
Karimova Iroda Abdusattarovna	
"MENING MAKTABIM" LOYIHASINI OMMALASHTIRISH BO'YICHA XORIJIY MAMLAKATLAR TAJRIBASI	311
Dilshod Pulatov, Xamidaxon Akbarova, Dildora Mirzayeva	
ISSUES OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT IN THE EDUCATION MARKET	320
Inomiddin Imomov	
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ МЕТОДА ОЦЕНКИ ИННОВАЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ С УЧЕТОМ СТЕПЕНИ НОВИЗНЫ И ЭФФЕКТОВ	324
Алиева Эльнара Аметовна	
ИНТЕГРАЦИЯ ЦИФРОВЫХ БИЗНЕС-МОДЕЛЕЙ В СИСТЕМУ КОНКУРЕНТНЫХ ПРЕИМУЩЕСТВ ПРЕДПРИЯТИЙ В УЗБЕКИСТАНЕ	331
Назарова Гулчехра Нурмуханбетовна	
ECONOMIC GROWTH: THEORETICAL AND PRACTICAL ASPECT	336
Bustonov Mansurjon Mardonakulovich	
AGROKLASTERDAGI XO'JALIK YURITUVCHI SUBYEKTLAR O'RTASIDAGI O'ZARO ALOQALAR MEKANIZMINING BUGUNGI HOLATI	342
Xaydarov Sardor Komil o'g'li	
SIMSIZ ALOQA TEXNOLOGIYALARI YORDAMIDA TEMIR YO'L STANSIYALARIDA POYEZDLAR HARAKATINI TASHKIL ETISH	350
Jonikulov Egamberdi Shavkat o'g'li	
GENDER SIYOSATI VA DEMOGRAFIK O'SISHNING INSON KAPITALIGA TA'SIRI	357
Ruzmetova Gulira'no Atabekovna	
СОСТОЯНИЕ ВИТАМИННО-МИНЕРАЛЬНОГО ОБМЕНА (ВИТАМИН D, КАЛЬЦИЙ, МАГНИЙ, ФОСФОР) У ДЕТЕЙ РАННЕГО ВОЗРАСТА С ОСТРОЙ ПНЕВМОНИЕЙ НА ФОНЕ ВЕГЕТАТИВНЫХ ДИСФУНКЦИЙ	364
Абдурахмонов Жасур Нематович, Шарипова Олия Аскаровна, Бахронов Шерзод Самиевич	
YASHIL IQTISODIYOTNING MOHIYATI VA TARKIBIY TUZILISHI	373
Kalandarova Elnura Muzaffar qizi	
ОСНОВНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ ОЦЕНКИ ФИНАНСОВОЙ УСТОЙЧИВОСТИ АО ХУДУДГАЗТАЪМИНОТ	377
Хусанов Дурбек Нишанович	
ТЕМИР YO'L TRANSPORTIDA NAZORAT GABARIT QURILMALARINING ZAMONAVIY HOLATI, TAHLILI VA HARAKAT TAKRIBI GABARITLARINI ANIQLASH USULINI TAKOMILLASHTIRISH	384
Xidirov Erkin Irgashovich	
QISHLOQ XO'JALIGIDA SUV RESURSLARIDAN FOYDALANISH VA SAMARALI TAQSIMLASHDA RIVOJLANGAN XORIJIY MAMLAKATLAR TAJRIBALARI	391
Amanbaev Amanali Ortazbaevich	
GLOBAL DARAJADA FAOLIYAT YURITADIGAN BRONLASH TIZIMLARINING ILG'OR XORIY TAJRIBALARI	396
Ismatillaeva Sitara Sayfidin qizi	
DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIGI ASOSIDA INFRATUZILMA LOYIHALARNI MOLIYALASHTIRISHNING NORMATIV-HUQUQIY ASOSLARI	403
Akmal Shodiyev	
QISHLOQ XO'JALIGI MAHSULOTLARI ISHLAB CHIQRUVCHI KORXONALARDA LIZING MUNOSABATLARI HISOBİ	408
Inamov Abdusalom Muhamadovich, Inomov Sardor Abdusalomovich, Inomov Hasanboy Abdusalom o'g'li	

O'TKIR BRONXOLIT BILAN KASALLANGAN BOLALARDA KATAMNEZNING EKOLOGIK OMILLAR TA'SIRIDA UZIGA XOS KECHISHI.....	412
Azimova Kamola Talatovna	
THEORETICAL ASPECTS OF STUDYING CONCEPTS RELATED TO YOUTH TOURISM	416
Norboyev Allayor Ismoilovich, Mansurova Zebuniso Abdurashidovna	
THE ESSEINTIAL STRATEGIES WAYS OF SERICULTURE INDUSTRY OF THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN.....	420
Khojimatov Ravshanbek Rasuljonovich	
BLENDED LEARNING PLATFORMASI KANSEPSIYASI, ARXITEKTURASI VA FUNKSIONAL TUZILMASI.....	425
Qobulova Madina Tuxbatillo qizi, Mirzaaxmedov Muxammadbobur Karimberdiyevich	
ASALARICHILIKNI RIVOJLANTIRISHNING AHOLI DAROMADLARI VA FAROVONLIGIGA TA'SIRI: IQTISODIY TAHLIL VA EKONOMETRIK BAHOLASH	430
Kuanishbay Berdimuratov	
MARKETING EKOTIZIMINI SHAKLLANTIRISHGA OID XORIJIY YONDASHUVLAR TAHLILI	434
Sobirov Azizbek Avazbekovich	
УЧЕТНО-АНАЛИТИЧЕСКОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ УПРАВЛЕНИЯ ДЕНЕЖНЫМИ ПОТОКАМИ ОРГАНИЗАЦИИ	443
Бабахонов Бабуржон Шухрат угли	
KICHIK BIZNES SUBYEKTLARIGA SOLIQ IMTIYOZLARINI QO'LLASH MASALALARI.....	449
Ibroximov Muxammadjon Abdullajanovich	
QISHLOQ XO'JALIGIDA LOGISTIKA BOSHQARUVINING RAQAMLI MODEL VA UNING SAMARADORLIGI	453
Olimova Bahora Shuxratovna	
СУЩНОСТЬ И ЭКОНОМИЧЕСКОЕ СОДЕРЖАНИЕ ФИНАНСОВЫХ РЕЗУЛЬТАТОВ ПРЕДПРИЯТИЯ.....	463
Муминходжаева Дилноза Рамизовна	
ИННОВАЦИОННЫЕ МЕТОДЫ УПРАВЛЕНИЯ ФИНАНСОВЫМИ РИСКАМИ В СЕЛЬСКОМ ХОЗЯЙСТВЕ НА ОСНОВЕ ЦИФРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ И АНАЛИТИЧЕСКИХ ПЛАТФОРМ	468
Дурманов Акмал Шаймарданович	
УПРАВЛЕНИЕ ИННОВАЦИОННЫМ РАЗВИТИЕМ СОЦИАЛЬНОГО СЕКТОРА ЭКОНОМИКИ: ВЫЗОВЫ И НАПРАВЛЕНИЯ РЕФОРМ В СФЕРЕ ОБРАЗОВАНИЯ И ЗДРАВООХРАНЕНИЯ УЗБЕКИСТАНА.....	477
Холмуратов Джахонгир Салимбек угли	
O'ZBEKISTONDA XORIJIY INVESTITSİYALARNI JALB ETISHDA TIJORAT BANKLARINING ROLI.....	483
Yuldashev Erkin Xusanovich	
MINTAQAVIY INVESTITSIYA-INNOVASION JARAYONLARGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR	489
Xamrayev Quvvat Iskandarovich	
AGROKLAFTERLARDA ICHKI SOTISH JARAYONIDA TRANSFERT BAHOLARNI BELGILASH USULLARINI TAKOMILLASHTIRISH	495
Eshmuradov Ulug'bek Tashmuratovich	
INTERNATIONAL EXPERIENCE IN THE DEVELOPMENT OF MICE TOURISM AND ITS ADAPTATION TO THE CONDITIONS OF THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN.....	501
Ilkhomova Gulnoza Zayniddin kizi	
MUHANDISLIK KONSTRUKSIYALARIDA MURAKKAB SIRT LARNI CHIZMA GEOMETRIYA YORDAMIDA TAHLIL QILISH.....	507
Qutbtiddinov Hikmatillo Qudratillo o'g'li	
TADBIRKORLIKNI QO'LLAB-QUVVATLASHNING ZAMONAVIY MEXANIZMLARI VA ULARNING IQTISODIY RIVOJLANISHGA TA'SIRI	512
Umarova Munira Muxitdinovna	

JINDAARRALI SILINDR TISHLARIDAN TOLANI AJRATISH JARAYONINI HAVO OQIMI ASOSIDA OPTIMALLASHTIRUVCHI ENERGIYA TEJAMKOR QURILMANI MODELLASHTIRISH.....	516
Mirzakarimov Mirsharofiddin Mirzaabdurahimovich	
TADBIRKORLIK SUBYEKTLARI TOMONIDAN ISHLAB CHIQARILGAN MAHSULOTLARNI XORIJGA EKSPORT QILISH MEKANIZMLARI	524
Matkarimov Anvar Tajimatovich	
MUHANDISLIK KONSTRUKSIYALARIDA MURAKKAB SIRTLARNI CHIZMA GEOMETRIYA YORDAMIDA TAHLIL QILISH	528
Qutbtiddinov Hikmatillo Qudratillo o'g'li	
SOLIQ TO'LOVCHILAR FAOLIYATINI SOLIQ NAZORATINI AMALGA OSHIRISHNING NAZARIY ASOSLARI	533
Ismailov Bobir Salomovich	
QISHLOQ XO'JALIK KORXONALARIDA KAPITAL QO'YILMALAR XUSUSIYATLARI VA ULAR AUDITINI TAKOMILLASHTIRISH	540
Baxriyev Muxiddin Sheraliyevich	
QISHLOQ XO'JALIK KORXONALARIDA ASOSIY VOSITALAR VA ULAR BUXGALTERIYA HISOBINING XUSUSIYATLARI.....	545
Fayzullayev Murodjon Nematulayevich	
O'ZBEKISTONDA KLASSTER IQTISODIYOTI: INVESTITSİYALAR, EKSPORT VA SANOAT ISHLAB CHIQARISHINING ZAMONAVIY TENDENSIYALARI (2022-2024-YILLAR KESIMIDA).....	550
O'rinboyev Ulug'bek Otabekovich, Jabbarov Majidbek Erzodovich, Ruzmetova Gulira'no Atabekovna	
GLOBAL YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA XIZMAT KO'RSATISH SOHASINI SAMARADORLIGINI BAHOLASHDA EKOLOGIK, IJTIMOY-IQTISODIY OMILLARNING TAHLILI	556
M.M.Muminova	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA VA SMART TURIZM SHAROITIDA TURIZM INFRATUZILMASINI RIVOJLANTIRISHNING XORIJIY TAJRIBASI VA O'ZBEKISTON ISTIQBOLLARI	565
Najmidinov Azizbek Bahrom o'g'li	
ТЕКУЩИЕ УГРОЗЫ И ВЫЗОВЫ, СВЯЗАННЫЕ С МИГРАЦИОННЫМИ КРИЗИСАМИ	571
Бегматов Хусанбек	
ELEKTRON TIJORAT SEKTORI UCHUN ONLAYN REKLAMA SAMARADORLIGINI BAHOLASH	575
Rajabova Dilbar Ixtiyor qizi	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA O'ZBEKISTON MEVA-SABZAVOTCHILIK SOHASIDA MAHSULOT YETISHTIRISHDAN TORTIB UNI BOZORGA CHIQARISHGACHA BO'LGAN JARAYONDA NEYROMARKETING TEXNOLOGIYALARINI QO'LLASHNING NAZARIY VA AMALIY JIHATLARI	582
Sadiy Shukrillo Asatillo o'g'li	
YOSH TADBIRKORLAR FAOLIYATIDA INNOVATSION G'OYALARNING AMALIY AHAMIYATI	590
Ergashev Oybek Xaydaraliyevich	
ТЕХНОЛОГИЯ НЕТРАДИЦИОННОГО СБАЛАНСИРОВАННОГО КОМБИКОРМА, С ОБОГАЩЕННЫМ БЕЛКОМ И ФЕРМЕНТАМИ СОСТАВОМ ИЗ ГРИБКА PLEUROTUS OSTREATUS.....	594
Ниезов Хусан Ниез угли	
MINTAQAVIY RIVOJLANISH INDIKATOR TIZIMINING AHAMIYATI	601
Turdiyev Ulug'bek Qayumovich	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA EKSPORTNI RAG'BATLANTIRISH BO'YICHA DAVLAT SIYOSATI	608
Abdug'aniyev Murodjon Shavkat o'g'li	
TO'QIMACHILIK KORXONALARINING RAQOBATBARDOSHLIGINI BOSHQARISH JARAYONI VA TIZIMI	612
Xonkeldiyeva Komilaxon Ravshanjon qizi	

SPORT SANOATINING INNOVATSION RIVOJLANISHIGA OID XORIJIY TAJRIBALAR TAHLILI.....	616
Xamraqulov Ixtiyor Baxtiyorovich	
MARKAZLASHTIRILGAN DISPATCHERLIK TIZIMIDA POEZDLAR HARAKATI XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHDA AVTOMATLAR NAZARIYASIGA ASOSLANGAN INTEGRATSIYALASHGAN MATEMATIK MODEL.....	620
Muhiddinov Obidjon Omonjon o'g'li	
ПРОЦЕНТНЫЙ РИСК ПО КРЕДИТАМ: АНАЛИЗ, ОЦЕНКА И УПРАВЛЕНИЕ.....	627
Абдуллаев Шахобиддин Шамсиддинович	
REDUCTION OF GREENHOUSE GAS EMISSIONS: EMISSION QUOTAS OR MANDATORY CONTROL TECHNOLOGIES	633
Bobonov Doston Abdumo'min o'g'li, Qozoqboyev Jasur Abduvali o'g'li	
AYOLLAR TADBIRKORLIK FAOLIYATINI BAHOLASH METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH (NAMANGAN VILOYATI MISOLIDA).....	637
Raximova Moxigul Isroiljonovna	
ПОЛУЧЕНИЕ СТОМАТОЛОГИЧЕСКОГО ЦЕМЕНТА С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ ВОЗОБНОВЛЯЕМЫХ ИСТОЧНИКОВ ЭНЕРГИИ.....	643
Арипова Мастура Хикматовна, Ташбаев Джахангир Назим угли	
МОДЕЛИРОВАНИЕ ПРОМЫШЛЕННЫХ ГОРЕЛОК И ИССЛЕДОВАНИЕ ИХ ТЕПЛОВОЙ НАГРУЗКИ	652
Ражабов Азамат Тоирович	
QISHLOQ XO'JALIK TEXNIKALARI MARKETINGI VA UNING SAMARADORLIK KO'RSATKICHLARI.....	658
Xolmirzayev Bobur Mansurovich	
ПРИМЕНЕНИЕ СУБСИДИАРНОЙ ОТВЕТСТВЕННОСТИ НА ДОСУДЕБНОЙ СТАДИИ АНКРОТСТВА: ЗАРУБЕЖНЫЙ ОПЫТ И ВОЗМОЖНОСТИ ВНЕДРЕНИЯ В УЗБЕКИСТАНЕ	663
Хамзина Динара Рашатовна	
YASHIL REKREATSION TURIZM KONSEPSIYASINI JORIY ETISHNING ILMIY-AMALIY JIHATLARI.....	669
Baxriyeva Zarina Nasimovna	
KORXONALARDA DIVERSIFIKATSIYA SIYOSATINI SHAKLLANTIRISHDA IQTISODIY MEKANIZMLARINING O'RNI	672
Mirzarayimova Feruza Zokirjon qizi, Levakov Izzatulla Nematillayevich	
QALINLIGI 2 MM BO'LGAN TASMALI LISTLARNI SOVUQ HOLATDA PROKATLASH TEXNOLOGIK JARAYONINI ISHLAB CHIQISH	679
Yusupov Abdulaziz Abdullajanovich, Saydumarov Botir Muradovich, Arslonov Asadbek G'aybulla o'g'li	
HUDUDIIY TARMOQLANGAN AVTOMOBIL YO'LLARI MUHANDISLIK INSHOOTLARI KOMPLEKSINI LOYIHALASH VA QURISH JARAYONLARINI MODELLASHTIRISH.....	682
Zikrayev Akmaljon Alimovich	
TIJORAT BANKLARI FAOLIYATIDA DAROMADLARNI OSHIRISH YO'LLARI.....	688
Ostonaqulova Gulchehraxon Muhammadyoqub qizi	
"MIKROSIMULYATSION MODELLAR" VA ULAR YORDAMIDA IQTISODIY SIYOSATGA OID QARORLARNING TADBIRKORLIK SUBYEKTLARIGA TA'SIRINI BAHOLASHDAGI AHAMIYATI.....	694
Mualliflar Pulatov Dilshod Xaqberdiyevich, Raxmonov Doniyor Ixtiyorjon o'g'li, Ortiqova Niginabonu Alisher qizi, Raxmonov Jo'rabek Hamroyevich	
MINTAQADA SANOAT KORXONALARI TUZILMAVIY KO'RSATKICHLAR TIZIMI VA TAMOIYILLARI.....	702
Jabborov Elbek Erkin o'g'li	
MOLIYAVIY REJALASHTIRISH VA TARTIBGA SOLISH	707
Sharoxmatov Abduraxim Abdulamitovich	

SMART SOATLAR YORDAMIDA BEMORLAR SALOMATLIGINI NAZORAT QILISH.....	712
<i>Alimqulov Nurmuhhammad Muqumjon o'g'li, Eraliyev Humoyun Ma'mirjon o'g'li, Madaminova Mahliyo Bahodirjon qizi</i>	
PENSIYA JAMG'ARMASI FAOLIYATINI TARTIBGA SOLISHDA DAVLATNING ROLI	718
<i>Sherjonov Doniyor Saparbayevich</i>	
TOG'-KON SANOATI KORXONALARIDA BARQAROR RIVOJLANISH IMKONIYATLARINI BAHOLASH.....	722
<i>Karimov Ma'ruf Ixtiyorovich</i>	
MINTAQA IQTISODIYOTINI RIVOJLANTIRISHDA ISLOM MOLIYASINING AHAMIYATI	726
<i>Sultonov Baxtiyor Baxodirovich</i>	
UCH FAZALI IKKI CHULG'AMLI MOYLI TRANSFORMATORLARNING ISSIQLIK HISOBINI MODELLASHTIRISH VA TADQIQ QILISH	731
<i>Taniyev Mirzoxid Xurramovich, Bekishev Allabergen Yergashevich, Omonboyev Dilrux Nuraddin o'g'li</i>	
ERKIN IQTISODIY ZONALARNING RIVOJLANISHI BOSQICHLARI	736
<i>Mamadiyev Elyor Akmalovich, Sharipov K. A.</i>	
MOLIYAVIY INKLYUZIYANING IJTIMOIIY TABAQALANISHGA TA'SIRINING NAZARIY JIHATLARI.....	740
<i>Adashaliyev Baxtiyorjon Valisher o'g'li</i>	
ВОПРОСЫ ТРАНСФОРМАЦИИ БУХГАЛТЕРСКОГО УЧЁТА ОСНОВНЫХ СРЕДСТВ К МЕЖДУНАРОДНЫМ СТАНДАРТАМ БУХГАЛТЕРСКОГО УЧЁТА	746
<i>Муҳидинов Аюббек Нуритдинович</i>	
РОЛЬ КОЛЛЕКТОРНО-ДРЕНАЖНЫХ СИСТЕМ В СЕЛЬСКОМ ХОЗЯЙСТВЕ	753
<i>Жангабаев Данияр Мансурович, Хожамуратова Роза Тажимуратовна</i>	
ASSESSMENT OF ESG INDICES OF PRESTIGIOUS HOTELS IN UZBEKISTAN	759
<i>Saidova Madina Xayrullo qizi</i>	
FISKAL SIYOSATDA MAHALLIY BUDJETLAR MUSTAQILLIGINI OSHIRISHNING MOLIYAVIY INSTRUMENTLARI	765
<i>Muxitdinov Sidikxo'ja Akobirxo'ja o'g'li</i>	
TRANSFORMATSIYALASH JARAYONIDA TIJORAT BANKLARI KREDITLASH AMALIYOTINING XORIIY TAJRIBASI.....	771
<i>Jabbarov Nodir Umirovich</i>	
AKSIZ SOLINISHNING IJTIMOIIY-IQTISODIY TA'SIRI	775
<i>Abdulxayeva Shaxnoza Muxammadiyevna</i>	
O'ZBEKISTONDA QISHLOQ XO'JALIGINING IQTISODIY-STATISTIK TAHLILI VA UNI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI	781
<i>Shavkat Djumaniyazov</i>	
EKISHDA CHIGITNI BIR XIL TARQATISH VA OPTIMALLASHTIRISH USULLARI.....	787
<i>Imomov Shavkat Jaxonovich, Nuritov Ikrom Rajabovich, Babamuradov Anvar Baxtiyorovich</i>	
KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIKDA KOMPLEKS IQTISODIY TAHLIL TIZIMINI JORIY ETISH	790
<i>Akbarov Akramjon Ibroximjonovich</i>	
INNOVATION FAOLIYAT XARAJATLARINING BUXGALTYERIYA HISOB VA AUDITINI TAKOMILLASHTIRISH.....	793
<i>Mustafoev Akbar Mustafo o'g'li</i>	
INTELLIGENT SYSTEM FOR MONITORING AND MANAGEMENT OF THE VEGETABLE OIL REFINING PROCESS	798
<i>Ortiqov Elbek Elmirza o'g'li</i>	
O'ZBEKISTONDA KREATIV INDUSTRIYA VA EVENT-MENEJMENTNING HUQUQIY-ME'YORIY ASOSLARI.....	806
<i>Shaxabatdin Maxamatdinov Isak uli</i>	

РОЛЬ И РАЗВИТИЕ ТРАНСПОРТНОЙ ИНФРАСТРУКТУРЫ В ТОРГОВЫХ ОТНОШЕНИЯХ МЕЖДУ УЗБЕКИСТАНОМ И КИТАЕМ.....	812
Wang Jianhong, Норов Улугбек Ирискулович	
FARMATSEVTIKA KORXONALARIDA YORDAMCHI ISHLAB CHIQUARISH JARAYONLARI HISOBI VA YORDAMCHI MAHSULOTLAR TANNARXINI ANIQLASHNING O'ZIGA XOS JIHATLARI	816
Xudaynazarova Dilnoza Gafurovna	
XO'JALIK YURITUVCHI SUBYEKTLARNING ASOSIY IQTISODIY KO'RSATKICHLARINI STRATEGIK BOSHQARUV HISOBI DOIRASIDA SHAKLLANTIRISH VA ULARNING HOLATINI TAHLIL QILISH	821
Hamroyeva Zuhra Amiral qizi	
К ВОПРОСУ РАСЧЕТА МОЩНОСТИ, НЕОБХОДИМОЙ ДЛЯ РАЗОГРЕВА КРОМОК ТРУБНОЙ ЗАГОТОВКИ ДО ТЕМПЕРАТУРЫ СВАРКИ	825
Заиркулов Элёр Ёкубжон ўғли	
TEKNOLOGIK JARAYONLARNI BOSHQARISHNING AVTOMATLASHTIRILGAN TIZIMLARI	830
Bekishev Allabergen Yergashevich, Hamadulloyev Diyorbek Hasanboy o'g'li	
ESG (ENVIRONMENTAL, SOCIAL AND GOVERNANCE) TAMOYILLARINING IQTISODIY RIVOJLANISH VA KORPORATIV FAOLIYATGA TA'SIRI: MAKRO VA MIKRO DARAJADAGI TAHLIL	834
Murtozayev Sardorbek Abdijalil o'g'li	
TESTING THE STATISTICAL SIGNIFICANCE OF DYNAMIC MODELS IN ECONOMICS	838
Muradov Rustamjon Sobitkhonovich	
REAL IQTISODIY DAVRLAR NAZARIYASI VA UNDAN MAKROIQTISODIY TADQIQOTLARDA FOYDALANISH.....	843
Rustamov Narzillo Istamovich	
РАСЧЕТ РАСТЯЖЕНИЯ ДРЕВЕСИНЫ И ДЕРЕВЯННЫХ КОНСТРУКЦИЙ ИЗ МЕСТНЫХ ДРЕВЕСНЫХ МАТЕРИАЛОВ ПОД ДИНАМИЧЕСКИМИ НАГРУЗКАМИ.....	848
Юнусалиев Эльмурод Мухаммадьякубович, Ташпулатов Илхомжон Бахтиёрович	
ЦИФРОВИЗАЦИЯ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛЕНИЯ И ПРИМЕНЕНИЕ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА КАК ФАКТОР РАЗВИТИЯ ФОНДОВОГО РЫНКА: МЕЖДУНАРОДНЫЙ ОПЫТ И ПЕРСПЕКТИВЫ ДЛЯ УЗБЕКИСТАНА	854
Евгений Юрьевич Шек	
ЗАРУБЕЖНЫЙ ОПЫТ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ ПРОМЫШЛЕННЫХ КЛАСТЕРОВ И ВОЗМОЖНОСТИ ЕГО АДАПТАЦИИ В НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКЕ.....	860
Шодмонов Қобилжон Қахрамон ўғли	
AGRAR IQTISODIYOTNI INNOVATSION RIVOJLANTIRISHNING NAZARIY-METODOLOGIK ASOSLARI.....	870
Ibrohimova Maqsuda Muhammadjon qizi, Ibrohimova Muazzam Muhammadjon qizi	
XORAZM VILOYATIDA KICHIK BIZNESNING EKSPORT SALOHİYATIDAN SAMARALI FOYDALANISH VA BU BORADAGI MUAMMOLAR	873
Raxmatullayev Umarbek Ulug'bekovich	
ДАТЧИКИ ИНТЕРНЕТА ВЕЩЕЙ И ИХ ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ДЛЯ МОНИТОРИНГА ТЕПЛИЧНЫХ КОМПЛЕКСОВ	878
Самадов Эльёр Эркинович	
МЕТОДЫ ОПТИМИЗАЦИИ РАБОТЫ ЭКСКАВАТОРНО-АВТОМОБИЛЬНОГО КОМПЛЕКСА КАК ФАКТОР ПОВЫШЕНИЯ ПРОИЗВОДИТЕЛЬНОСТИ НА ОТКРЫТЫХ ГОРНЫХ РАБОТАХ	884
Аннакулов Тулкин Жовбекович, Нормонов Шамсиддин Нураддинович	
ПРОГНОЗИРУЮЩЕЕ УПРАВЛЕНИЕ СЛОЖНЫМИ ТЕХНОЛОГИЧЕСКИМИ ПРОЦЕССАМИ И ПРОИЗВОДСТВАМИ НА ОСНОВЕ НЕЙРОННЫХ СЕТЕЙ	892
Гулямов Шухрат Манапович	

OLIY TA'LIM TASHKILOTI SUBYEKTLARIDA BUDJET MABLAG'LARI BO'YICHA XARAJATLAR HISOBINI YURITISH	896
<i>Xonimqulov Islom Ergash o'g'li</i>	
XIZMAT KO'RSATUVCHI TADBIRKORLIK SUBYEKTLARIDA MODDIY-TEXNIKA RESURSLARINI BOSHQARISHDA INNOVATSION YONDASHUVLAR	901
<i>Kamoliddinov Ilxomjon Muxammadjonovich</i>	
THE HIDE AND SHADOW ECONOMY IN UZBEKISTAN	905
<i>Koshanov Abdimurat Azat uli, Abdimuratova Altingul Kalbayevna</i>	
SHAHAR AGLOMERATSIYALARI FAOLIYATINI TAHLIL QILISH VA BAHOLASH.....	910
<i>Abdulxakimov Zuxrali Tursunaliyevich</i>	
MOL-MULK SOLIG'I HISOB VA UNI TAKOMILLASHTIRISH	914
<i>Sh.M.Ergashev</i>	
HUDUDLARDA QURILISH OBYEKTLARINI QURILISH MATERIALLARI BILAN TA'MINLASH SAMARADORLIGINI OSHIRISH.....	918
<i>Najimov Iskander Perdebayevich</i>	
TOVAR MODDIY ZAXIRALAR AUDITIDA TAHLILY AMALLARNI O'TKAZISH VA ULARNING BOSQICHLARI.....	922
<i>Tajekeev Ziyatdin Kobeytinovich</i>	
МЕТОДИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ К УПРАВЛЕНИЮ ЗАТРАТАМИ ПРЕДПРИЯТИЯ В СИСТЕМЕ УПРАВЛЕНЧЕСКОГО УЧЕТА	927
<i>Минутдинова Лилия Тагировна</i>	
МОДЕРНИЗАЦИЯ ОСВЕЩЕНИЯ САЛОНОВ ВАГОНОВ МЕТРОПОЛИТЕНА ПУТЕМ ЗАМЕНЫ ЛАМП НАКАЛИВАНИЯ ЛБ-40 (ЛБ-36) НА СВЕТОДИОДНЫЕ LED-ЛАМПЫ	934
<i>Файзуллаев Асомитдин Аловитдинович, Нематов Эркин Хамраевич, Пирназаров Шохрух Холмурод угли</i>	
HUDUDY BARQAROR O'SISHDA INKLYUZIV IQTISODIY MEKANIZMLARNING ROLI	939
<i>Xamroqulov M.J.</i>	
UZBEKISTAN'S HIGHER EDUCATION SYSTEM STRENGTHENS ITS POSITION ON THE INTERNATIONAL STAGE.....	944
<i>Umarov Diyor Ravshanovich</i>	
YANGI TAKOMILLASHTIRILGAN PAXTA SEPARATORINI KORXONADA SINOV JARAYONIDAN O'TKAZISH.....	949
<i>Raximov Akbar Xolmurodovich</i>	
KICHIK BIZNESNI MOLIYALASHTIRISHNING OSIYO DAVLATLARI TAJRIBALARI: TAHLILY YONDASHUV	953
<i>Annaklichev Saxi Saparmuxamedovich</i>	
КИНЕТИЧЕСКАЯ АРХИТЕКТУРА НА ПРИМЕРЕ ДИНАМИЧЕСКИХ ФАСАДОВ	958
<i>Хаитов Суннатжон Истамович</i>	
TIJORAT BANKLARIDA MARKETING FAOLIYATINI TAKOMILLASHTIRISH VA UNING AMALIY IMKONIYATLARI.....	963
<i>Ibragimova Shahlo Alimbayevna</i>	
ЗАКОНОМЕРНОСТИ ДЕСУЛЬФУРАЦИИ МЕТАЛЛА ШВА В ЗАВИСИМОСТИ ОТ СОСТАВА ШЛАКООБРАЗУЮЩЕЙ ОСНОВЫ ФЛЮСОВ	969
<i>Абралов Музаффар Махмудович</i>	
РОЛЬ СТРОИТЕЛЬНОЙ ОТРАСЛИ В ОБЕСПЕЧЕНИИ ЭКОНОМИЧЕСКОГО РОСТА И ИННОВАЦИОННОЙ МОДЕРНИЗАЦИИ ЭКОНОМИКИ	975
<i>Бахрамов Зиядулла Баходирходжаевич</i>	
QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASI QURILISH MATERIALLARI SANOATI KORXONALARINING INNOVATSION RIVOJLANISH TENDENSIYALARI.....	979
<i>Yuldasheva Mexrunisa Qasimjan qizi</i>	
OLIY TA'LIM SOHASINI DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIGI ASOSIDA TRANSFORMATSIYA QILISHNING INSTITUTSIONAL VA ME'YORIY-HUQUQIY ASOSLARI	984
<i>Abdullayev Javohir Abdumalik o'g'li</i>	

XORIY TAJRIBASI ASOSIDA O'ZBEKISTONDA DAVLAT AKTIVLARI BO'YICHA INTERAKTIV MA'LUMOTLAR BAZASINI YARATISH ORQALI BUDJET XARAJATLARINI TAHLIL QILISH IMKONIYATLARINI KENGAYTIRISH.....	989
Dilshod Pulatov, Gulzara Kaxxarova	
TEMIR YO'L TRANSPORTINI DAVLAT TOMONIDAN TARTIBGA SOLISH MEXANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	994
Raximov Xasan Shukurjonovich	
KICHIK BIZNES SUBYEKTLARI RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISHNING IQTISODIY MEXANIZMLARI	1000
Yuldashev Doniyor Tairovich	
PENSIYA JAMG'ARMALARIDA HISOBNI TASHKIL ETISH VA XARAJATLAR SMETASI IJROSI BO'YICHA HISOBOTI TAHLILI	1005
Nurmanov Karjavbay Tilevbaevich, Nurmanov Din-Axmed Tilevbaevich	
MINTAQA SANOAT KORXONALARIDA IQTISODIY MEXANIZMLARNI TAKOMILLASHTIRISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI.....	1011
Axmedova Xumora Ibroxim qizi	
ELEKTR MARKAZLASHTIRISH TIZIMIDAGI BOSHQARISH VA NAZORAT RELELI BLOKINI (P62) ZAMONAVIY, KONTAKTSIZ ELEMENTLAR ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH HAMDA UNING MATEMATIK MODELINI ISHLAB CHIQISH	1015
Xujamkulov Eldor G'ayratjon o'g'li	
KLASTERLAR FAOLIYATIDA DAVLAT QO'LLAB-QUVVATLASHI VA INVESTORLAR ROLI	1026
Karimova Nilufar Sadriddin qizi	
ИССЛЕДОВАНИЯ И РАЗРАБОТКИ ШЛАКООБРАЗУЮЩЕЙ ОСНОВЫ ПОКРЫТИЙ ЭЛЕКТРОДОВ ДЛЯ ИЗНОСОСТОЙКОЙ НАПЛАВКИ НА БАЗЕ МИНЕРАЛЬНО-СЫРЬЕВЫХ РЕСУРСОВ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН.....	1030
Садыков Жахонгир Насырджанович	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA QURILISH SANOATINING INVESTITSION JOZIBADORLIGI	1039
Boltayev Umidjon Talant o'g'li	
ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ИНФРАКРАСНЫХ ДАТЧИКОВ И ИНФОРМАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В КОНТРОЛЕ КАЧЕСТВА ЗЕРНОВЫХ ПРОДУКТОВ	1044
Мухамедханов Улугбек Тургудович	
MINTAQA IQTISODIYOTINING IQTISODIY RIVOJLANISHINING ISTIQBOLLI YO'NALISHLARI	1049
Qodirov Farrux Ergash o'g'li	
TIJORAT BANKLARIDA SUN'IY INTELLEKT VA BIG DATA ASOSIDA INNOVATSION XIZMATLARNI JORIY ETISH	1054
Nuriddinov Ziyovuddinxon Zuxriddin o'g'li	
ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОЕ УПРАВЛЕНИЕ ПРОЦЕССАМИ РАЗДЕЛЕНИЯ НА ОСНОВЕ БАЗ ЗНАНИЙ И ЦИФРОВЫХ МОДЕЛЕЙ	1059
Абдуллева Камола Рустамовна	
MATERIALLARNI MURAKKAB YASSI TRAEKTORIYALAR BO'YICHA DEFORMASIYALANTIRISHDA PLASTIK DEFORMASIYALANISH JARAYONLARI	1065
A.Xakimov, X.Xakimov	
ЭФФЕКТИВНОСТЬ ИНВЕСТИЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЙ АВТОМОБИЛЬНОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ В УСЛОВИЯХ ЦИФРОВОЙ ТРАНСФОРМАЦИИ ЭКОНОМИКИ	1073
Касымова Нозима Омиловна	
OZIQ-OVQAT MAHSULOTLARI TA'MINOT ZANJIRINI TAKOMILLASHTIRISHNING XORIY TAJRIBASI	1077
Bekjanov Dilmurad Yo'ldashovich	

AUDITORLIK TEKSHIRUVINI REJALASHTIRISH USLUBIYATINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI.....	1082
Saidova Sevara Abdimumin qizi	
TIBBIYOT XODIMLARI MEHNAT FAOLLIGINI RAG‘BATLANTIRISHNING IQTISODIY JIHATLARI.....	1089
Sayitbayev Shermirza Datkamirzayevich	
RAQAMLASHTIRISH — ILM-FAN INTEGRATSIYASI, INSTITUTSIONAL O‘ZGARISHLAR VA SANOAT RIVOJLANISHINING ASOSIY OMILI.....	1094
Umurzak Ablakulovich Radjabov	
FUQAROLIK JURNALISTIKASIDA GENDER MUVOZANATI: ILMIY YONDASHUVLAR TADRIJI	1101
Zakirova Oisha Vohid qizi	
AGLOMERATSIYA BOSHQARUVINI TAKOMILLASHTIRISH BO‘YICHA XORIJIY MAMLAQATLAR TAJRIBASI VA UNDAN O‘ZBEKISTONDA FOYDALANISH IMKONIYATLARI	1109
Mardonov Shohruh Shuhrat o‘g‘li	
PAXTA-TO‘QIMACHILIK KLASSTERLARIDA LOGISTIK JARAYONLARNI OPTIMALLASHTIRISH VA TA‘MINOT ZANJIRLARINI BOSHQARISH.....	1114
Nasimov Baxtiyor Vasiyevich	
KAMBAG‘ALLIKNI QISQARTIRISH BO‘YICHA DAVLAT DASTURLARI BAJARILISHIDA DAVLAT–XUSUSIY SHERIKCHILIKDAN FOYDALANISH	1122
Mirzaxalikov Bobir Baxtiyorovich	
ВЛИЯНИЕ ПАРАМЕТРОВ СЕТЕВОГО ТРАФИКА НА КАЧЕСТВО ОБСЛУЖИВАНИЯ В СОВРЕМЕННЫХ ТЕЛЕКОММУНИКАЦИОННЫХ СЕТЯХ: ЭКСПЕРИМЕНТАЛЬНЫЙ АНАЛИЗ	1127
Усманова Наргиза Бахтиёрбековна, Саиткамоллова Гузаль Камильжон кизи	
TADBIRKORLIK FAOLIYATIDA ORGANIK MAHSULOT ISHLAB CHIQRISHNING BARQAROR RIVOJLANISH OMILI SIFATIDA.....	1141
Mamajonova Gulbaxor Toxirjon qizi	
MAHALLIY BUDJET IJROSINI TA‘MINLASHDA G‘AZNACHILIK TIZIMINING INSTITUTSIONAL ROLI VA SAMARADORLIGI	1145
Tangriyeva Farida Abdulkarimovna	
O‘ZBEK VA INGLIZ TILLARIDA MEXANIKA MUHANDISLIGI TERMINLARINING LINGVISTIK XUSUSIYATLARI	1150
Mansurova Nafisa Qamariddinovna	
BUDJET SIYOSATI VA DAVLAT MOLIIYASI BARQARORLIGI: O‘ZBEKISTON TAJRIBASI	1154
Karjavova Xurshida Abdumalikovna	
RESTORAN XIZMATLARI SOHASIDA REJALASHTIRILGAN ISTE‘MOL XULQ-ATVORI SHAKLLANISHINING PSIXOLOGIK MEXANIZMLARI	1159
Kamoliddin Mamatqulovich Ibodov	
MASHINASOZLIK KORHONALARIDA RAQAMLI EGIZAKLARNI JORIY ETISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGINI BAHOLASH	1163
Yusupov Azamat Alijonovich	
SUN‘IY INTELLEKT VA AVTOMATLASHTIRILGAN TIZIMLARNING PERSONALNI BOSHQARISHDAGI O‘RNI VA SAMARADORLIGI	1168
Axmedov Muzaffar Shokirjonovich	
MOLIYAVIY HISOBOTDA FIRIBGARLIK VA XATOLARNI ANIQLASH MASALALARI	1173
Xajimuratov Nizomjon Shukurullayevich	
BANKLAR FAOLIYATI MOLIIYAVIY NATIJADORLIGINI TA‘MINLASHNING OSIYO MAMLAKATLARI TAJRIBALARI.....	1178
Alimjanova Dilrabo Sobirjanovna	

XALQARO TAJRIBA ASOSIDA YAKKA TARTIBDAGI TADBIRKORLARNI SOLIQQA TORTISH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH.....	1183
Mahmadazizov Eldorjon Marifjon o'g'li	
TIJORAT BANKLARINING KREDIT SIYOSATI ORQALI KREDIT RISKLARNI BOSHQARISH.....	1187
Anvarov Asliddin Nabijon o'g'li	
DAVLAT BUDJETI MABLAG'LARIDAN SAMARALI FOYDALANISHDA MOLIVAVIY NAZORATNING AHAMIYATI	1191
Temirov Muradjon Najmitdinovich	
EGILUVCHI TEMIR-BETON ELEMENTLARNING KUCHLANGANLIK– DEFORMATSIYALANUVCHANLIK HOLATIDA BETON DEFORMATSIYASINI HISOBGA OLISH	1195
Xolmirzaev Sattar Abdujabbarovich	
АНАЛИЗ ФИНАНСОВОЙ ОТЧЕТНОСТИ АО «УЗБЕКНЕФТЕГАЗ» ПО ВНЕДРЕНИЮ МСФО 15 НА КОНТРАКТЫ С ПОКУПАТЕЛЯМИ	1201
Тошпулатова Мунисабону Иброхим кизи	
BUXORO VILOYATI AGROSANOAT SOHASIDA INNOVATION MARKETINGNING JORIY ETISH HOLATI, HUDUDIY XUSUSIYATLARI VA RIVOJLANTIRISH YO'LLARI	1209
Tuksanov Ilxomjon Ismatovich	
TIJORAT BANKLARI KREDITLASH AMALIYOTINI SUG'URTA XIZMATLARI ORQALI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI	1216
Yusupov Ruslan Muxtarovich	
BANK SEKTORI RIVOJLANISHIDA MARKETING INSTRUMENTLARIDAN FOYDALANISH.....	1223
Dushamov Maxmudjon Maksudbekovich	
TURIZM BOSHQARUVIDA RAQAMLI TIZIMLARI VA ULARNING AMALIYOTDA TADBIQ ETISHDA XORIJ TAJRIBASI	1228
Najmiddinov Sulton Nurali o'g'li	
TIJORAT BANKLARI TOMONIDAN MILLIY VALYUTADA JALB QILINGAN DEPOZITLARNING HOZIRGI HOLATI VA RIVOJLANTIRISH YO'NALISHLARI.....	1232
Melikov Otabek Maxmadaminovich	
NAVOIY VILOYATI AGRAR STRUKTURASINING IQTISODIY TAVSIFI	1237
Xamrokulov Sindor Qahramonovich	
FEATURES OF THE DEVELOPMENT OF YOUTH ENTREPRENEURSHIP IN THE EDUCATION SECTOR.....	1241
Alieva Elnara Ametovna	
FANLAR INTEGRATSIYASI ASOSIDA O'QITISHNING NAZARIY-MEZONLARI.....	1250
Shoximardanova Niginabonu Shavkatovna	
ГРАФОАНАЛИТИЧЕСКИЙ РАСЧЁТ И ГЕОМЕТРИЧЕСКИЙ СИНТЕЗ СИНХРОНИЗАТОРА В БИЦИКЛОВОМ ПЛАНЕТАРНОМ МЕХАНИЗМЕ С РЕВЕРСИРУЮЩИМИСЯ САТЕЛЛИТАМИ.....	1253
Алимов Бахтияр Милибаевич, Абдукайимов Ботиржон Ниязкулович	
HUDUDLARNING INVESTITSION SIYOSATINI TAKOMILLASHTIRISH ZARURATI VA USTUVOR YO'NALISHLARI	1258
O'razaliyev Javlonbek O'rinboyevich	
BANK MAHSULOTLARI SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING NAZARIY VA METODOLOGIK ASOSLARI.....	1264
Xujamuratov Abbos Mardonovich	

ISLON BANK MAHSULOTLARINI JORIY ETISH METODOLOGIYASI: XALQARO TAJIRIBA VA O'ZBEKISTON AMALIYOTI	1270
Voxidov Oybek Roziqovich	
SUG'URTA BOZORIDA INVESTITSION FAOLIYATNI BOSHQARISHNING ZAMONAVIY YONDASHUVLARI	1275
Fayziyev Oybek Raximovich	
DETERMINANTS OF WAGES IN THE MODERN LABOUR MARKET: A LITERATURE REVIEW.....	1279
Zakhidov Azizbek Rustamovich	
ЦИФРОВЫЕ ПРОЕКТЫ И ИННОВАЦИОННЫЕ СИСТЕМЫ В ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНОЙ ОТРАСЛИ.....	1288
Каракулов Фарход Зайпудинович	
QURILISH MATERIALLARI SANOATIDA ISHLAB CHIQARISHNI SIFAT MENEJMENTI TAMOYILLARI ASOSIDA TASHKIL ETISHNING METODOLOGIK JIHATLARI	1294
Achilov Ilmurad Nematovich	
OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA TALABALARNING AKADEMIK XAVFLARINI BOSHQARISHDA SUG'URTA MEXANIZMLARINI JORIY ETISH.....	1299
G'aniyev G'olibjon Abdiraxmanovich	
CHAKANA SAVDO KORXONALARIDA MERCHANDAYZING STANDARTLARINI QO'LLASH MEXANIZMINI ISHLAB CHIQISH MASALALARI.....	1305
Safarov Baxtiyor Djurakulovich	
TO'QIMACHILIK KORXONALARI B2B BOZORIDA MARKETING STRATEGIYALARINING INNOVATSION TAHLILI	1314
Sapayeva Nilufar Kadambayevna	
FRANSUZ TILIDA FONO-GRAFOSTILISTIK VOSITALAR: TIPOLOGIYA VA KLASSIFIKATSIYA	1319
Islomov Dilshod Shomurodovich	
PRACTICAL ASPECTS OF SMALL BUSINESS AND ENTREPRENEURSHIP DEVELOPMENT IN MAHALLAS	1324
Gafurov Ubaydullo Vakhobovich	
GUDVILL VA XARIDDAN KELGAN FOYDANI MHXS ASOSIDA BUXGALTERIYA HISOBIDA AKS ETTIRISHNING ILMIY-AMALIY MASALALARI.....	1329
Abdurasulov Jamshidbek Axmad ug'li	
BANKLARDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYA STRATEGIYASINI AMALGA OSHIRISH SAMARADORLIGI	1336
Xabibulloxoji Muhammadsolih Alisher o'g'li	
MARKETING AS A DECISIVE ELEMENT IN THE SUCCESSFUL INTRODUCTION OF INNOVATIVE PRODUCTS TO THE MARKET.....	1343
Davlyatova Gulnara	
KORXONALARDA RAQOBATBARDOSHLIKNI OSHIRISHDA MARKETING KOMMUNIKATSIYA STRATEGIYALARIDAN FOYDALANISH	1348
Akramov Toxir Abdiraxmanovich	
QISHLOQ XO'JALIGI MAHSULOTLARINI ISHLAB CHIQARISHDA MARKETING VA LOGISTIKA SAMARADORLIGINI BAHOLASHNING USLUBIY TAMOIYILLARI	1353
Djurayev Bekzod Bekmatovich	
"O'ZBEKNEFTGAZ" AJNING IQTISODIY BARQARORLIGI VA FAOLIYATINING RIVOJLANISHI	1359
Salomova Sarvinoz Salimovna	

BARQAROR RIVOJLANISH SHAROITIDA AYLANMA IQTISODIYOT TAMOYILLARI
VA CHIQINDISIZ ISHLAB CHIQARISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH 1364

Kurbanova Dildora Abduraxmanovna

ENERGIYA TEJAMKOR TEXNOLOGIYALAR VA QAYTA TIKLANADIGAN ENERGIYA
MANBALARINI JORIY ETISHNING IQTISODIY VA EKOLOGIK SAMARADORLIGI 1370

Kurbanova Dildora Abduraxmanovna

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA ELEKTR VA MAISHIY TEXNIKA ISHLAB CHIQARUVCHI
KORXONALARDA IQTISODIY SAMARADORLIKNI OSHIRISH 1377

Sonaev Sanjar Nurmamatovich

MAJBURIYATLAR HISOBINI TAKOMILLASHTIRISHDA HISOB SIYOSATINING
AMALIY AHAMIYATI 1382

Uzoqova Feruza Baraka qizi

IJTIMOIIY-IQTISODIY BARQARORLIK VA "OVERTURIZM" OMILLARI KONTEKSTIDA
HUDUDIIY TURISTIK DESTINATSIYALAR ISTIQBOLLARINI BAHOLASH 1387

Isrofilov Firdavs Ibrohim o'g'li

IJTIMOIIY-IQTISODIY BARQARORLIK VA “OVERTURIZM” OMILLARI KONTEKSTIDA HUDUDIIY TURISTIK DESTINATSIYALAR ISTIQBOLLARINI BAHOLASH

Isrofilov Firdavs Ibrohim o'g'li

Samarqand davlat arxitektira qurilish universiteti mustaqil izlanuvchi

Annotatsiya. Mazkur ilmiy maqola Samarqand shahri misolida hududiy turistik destinatsiyalarning ijtimoiy-iqtisodiy barqarorligi va overturizm omillarining shakllanishi hamda ularning istiqboldagi rivojlanishga ta'sirini o'rganishga bag'ishlangan. Tadqiqotning dolzarbligi shundaki, turizm oqimining jadal o'sishi sharoitida ko'plab tarixiy shaharlarda barqarorlik va overturizm o'rtasidagi muvozanatni saqlash muammosi kuchayib bormoqda, biroq Samarqand sharoitida ushbu jarayonlarni prognozlash va baholashga doir kompleks ilmiy yondashuvlar yetarli darajada ishlab chiqilmagan. Mazkur bilim bo'shlig'ini to'ldirish maqsadida maqolada statistik tahlil, solishtirma yondashuv, overturizm indeksini hisoblash hamda logistika o'sish modeli asosida prognozlash usullari qo'llanildi. Tadqiqot natijalari Samarqandda hozirgi vaqtda overturizm to'liq shakllanmaganini, biroq turistlar zichligi, mavsumiy notekislik va ekologik yuklama ortib borayotgani sababli o'rta muddatli istiqbolda xavf darajasi oshishi mumkinligini ko'rsatdi. Olingan natijalar hududiy turizm siyosatini ilmiy asosda rejalashtirish, turistlar oqimini boshqarish va barqaror rivojlanish tamoyillarini amaliyotga joriy etishda muhim ahamiyat kasb etadi hamda tarixiy shaharlarda turizmni boshqarish bo'yicha strategik qarorlar qabul qilish uchun amaliy tavsiyalar beradi.

Kalit so'zlar: turistik destinatsiya, barqaror rivojlanish, overturizm, ijtimoiy-iqtisodiy barqarorlik, ekologik yuklama, prognozlash.

Abstract. This scientific article is devoted to the study of the socio-economic stability of regional tourist destinations and the formation of overtourism factors on the example of the city of Samarkand, as well as their impact on future development. The relevance of the study is that in the conditions of rapid growth of tourism flows, the problem of maintaining a balance between stability and overtourism is intensifying in many historical cities, but in the conditions of Samarkand, comprehensive scientific approaches to forecasting and assessing these processes have not been sufficiently developed. In order to fill this knowledge gap, the article used statistical analysis, a comparative approach, calculation of the overtourism index, and forecasting methods based on the logistic growth model. The results of the study showed that overtourism is not fully formed in Samarkand at present, but the risk level may increase in the medium term due to increasing tourist density, seasonality, and environmental load. The results obtained are of great importance for scientifically planning regional tourism policy, managing tourist flows, and implementing the principles of sustainable development in practice, and provide practical recommendations for making strategic decisions on tourism management in historic cities.

Key words: tourist destination, sustainable development, overtourism, socio-economic sustainability, environmental impact, forecasting.

Аннотация. Данная научная статья посвящена исследованию формирования овертуризма и устойчивости образовательного и социально-экономического развития территориального туристического пункта назначения на примере города Самарканда, а также анализу их влияния на перспективы дальнейшего развития. Актуальность исследования обусловлена тем, что в условиях стремительного роста туристических потоков во многих исторических городах усиливается проблема сохранения баланса между устойчивым развитием и проявлениями овертуризма. При этом для Самарканда комплексные научные подходы к прогнозированию и оценке данных процессов до настоящего времени остаются недостаточно разработанными. С целью восполнения данного научного пробела в статье применены методы статистического анализа, сравнительного подхода, расчёта индекса овертуризма, а также прогнозирование на основе логистической модели роста. Результаты исследования показали, что на текущий момент в Самарканде овертуризм ещё не сформировался в полной мере, однако рост туристической плотности, сезонная неравномерность потоков и увеличение экологической нагрузки могут привести к повышению уровня риска в среднесрочной перспективе. Полученные результаты имеют важное практическое значение для научно обоснованного планирования региональной туристической политики, управления туристическими потоками и внедрения принципов устойчивого развития, а также могут быть использованы при разработке стратегических решений по управлению туризмом в исторических городах.

Ключевые слова: туристическое направление, устойчивое развитие, чрезмерный туризм, социально-экономическая устойчивость, воздействие на окружающую среду, прогнозирование.

KIRISH

So'nggi o'n yillikda global miqyosda turizm sanoati eng tez rivojlanayotgan ijtimoiy-iqtisodiy tarmoqlardan biri sifatida shakllandi. Jahon miqyosida sayyohlar oqimining ko'payishi hududlar iqtisodiy rivojlanishini jadallashtirib, bandlik darajasining oshishi va xizmatlar sektorining kengayishiga barqaror ijobiy ta'sir ko'rsatmoqda. Shu bilan birga, turizmning jadal rivojlanishi hududiy boshqaruv mexanizmlarini takomillashtirish, ekologik va madaniy resurslardan foydalanishda muvozanatni ta'minlash zaruratini kuchaytirmoqda. Xususan, tarixiy-madaniy merosga boy shaharlarda turistlar oqimini optimal boshqarish masalasi ilmiy-amaliy jihatdan muhim yo'nalishga aylanib, "overturizm" tushunchasi hududiy barqarorlikni baholashda metodik indikator sifatida qo'llanila boshladi [1].

Dastlab Yevropaning yetakchi turistik markazlarida shakllangan overturizm konsepsiyasi bugungi kunda rivojlanayotgan davlatlar uchun ham turizmni barqaror rejalashtirishda muhim analitik vosita sifatida e'tirof etilmoqda. Mazkur yondashuv hududning ekologik, ijtimoiy va infratuzilmaviy sig'imini aniqlash, turistlar oqimini mavsumiy va hududiy jihatdan muvozanatlashtirish hamda mahalliy aholi manfaatlarini hisobga olgan holda rivojlanish strategiyalarini ishlab chiqish imkonini beradi. Shu sababli zamonaviy turizm tadqiqotlarida overturizmni aniqlash, baholash va prognozlash masalalari hududiy rivojlanishni ilmiy asosda boshqarishga xizmat qiluvchi muhim metodik yo'nalish sifatida shakllanmoqda.

O'zbekiston Respublikasi mustaqillikdan so'ng, ayniqsa so'nggi yillarda, turizmni milliy iqtisodiyotning ustuvor tarmoqlaridan biri sifatida izchil rivojlantirib kelmoqda. Vizaviy rejimni liberallashtirish, infratuzilmani modernizatsiya qilish, tarixiy shaharlarni rekonstruksiya qilish va xalqaro turizm bozorida mamlakat imijini faol targ'ib etish natijasida O'zbekistonga tashrif buyuruvchi turistlar soni barqaror o'sish tendensiyasini namoyon etdi. Ushbu jarayonda Samarqand shahri alohida o'rin tutib, u Markaziy Osiyoning yetakchi turistik destinatsiyalaridan biri sifatida mustahkamlanib bormoqda. Shaharning noyob tarixiy-madaniy merosi, Buyuk ipak yo'li bilan bog'liq obidalar va zamonaviy turistik infratuzilmasi uning global turizm xaritasidagi raqobatbardoshligini oshirmoqda [2].

Turizm oqimining jadal o'sishi Samarqand shahrida hududiy boshqaruvni yanada takomillashtirish, infratuzilmani moslashtirish va ekologik muvozanatni saqlash bo'yicha yangi imkoniyatlarni yuzaga chiqarmoqda. Ayrim mavsumlarda kuzatiladigan sayyohlar zichligi infratuzilmaviy yuklamani baholash, chiqindilarni boshqarish tizimini optimallashtirish va tarixiy obidalarni muhofaza qilish mexanizmlarini kuchaytirish zaruratini ko'rsatadi. Ushbu holatlar Samarqandda overturizm xavfini oldindan aniqlash, prognozlash va boshqarishga yo'naltirilgan ilmiy yondashuvlarni joriy etish uchun qulay metodik asos yaratadi. Shu bois hududiy turistik destinatsiya sifatida Samarqandning rivojlanishini iqtisodiy o'sish bilan bir qatorda ijtimoiy-iqtisodiy barqarorlik va ekologik muvozanatni ta'minlash nuqtayi nazaridan baholash ilmiy va amaliy jihatdan muhim ahamiyat kasb etadi [3].

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Mazkur ilmiy maqolaning asosiy maqsadi Samarqand shahri misolida hududiy turistik destinatsiyalarda overturizm omillarining shakllanish jarayonini tahlil qilish, uning ijtimoiy-iqtisodiy barqarorlikka ta'sirini baholash hamda ilmiy asoslangan prognozlash yondashuvlarini ishlab chiqishdan iborat. Ushbu maqsadga erishish uchun tadqiqotda bir nechta ilmiy metodlar kompleks tarzda qo'llanildi [4]. Jumladan, statistik tahlil usuli orqali so'nggi yillarda turistlar oqimi, joylashtirish vositalari va turizm xizmatlari hajmining dinamikasi o'rganildi; solishtirma-tahliliy yondashuv yordamida xorijiy tajriba va ilmiy qarashlar umumlashtirildi; indekslash usuli asosida overturizm darajasini baholashga qaratilgan model tatbiq etildi; shuningdek, logistika o'sish modeli orqali turistlar oqimining o'rta va uzoq muddatli istiqboldagi dinamikasi prognoz qilindi [5].

Tadqiqotning nazariy-metodologik asosini turistik hududlarning hayotiy sikli, barqaror turizm konsepsiyasi, ekologik sig'im (carrying capacity) va ijtimoiy almashinuv nazariyalariga oid ilmiy ishlanmalar tashkil etadi. Xususan, xorijiy ilmiy adabiyotlarda turistik hududlarning rivojlanish bosqichlari va overturizm xavfi o'rtasidagi bog'liqlik keng yoritilgan bo'lib, ushbu yondashuvlar Samarqand sharoitiga moslashtirilgan holda tahlil qilindi. Tadqiqot jarayonida so'nggi yillarda nufuzli xalqaro ilmiy bazalarda chop etilgan ilmiy maqolalar, shuningdek, o'zbekistonlik olimlarning turizmni rivojlantirish va hududiy barqarorlikka oid ishlari tahlil qilindi. Ushbu manbalar asosida overturizmni aniqlash mezonlari, uning asosiy indikatorlari va boshqaruv mexanizmlari tizimlashtirildi [7], [8].

Mazkur tadqiqotning muhim jihatlaridan biri shundaki, unda faqat mavjud holatni tavsiflash bilan cheklanib qolinmay, balki overturizm xavfini oldindan aniqlashga xizmat qiluvchi prognozlash yondashuvlariga alohida e'tibor qaratildi. Statistik ma'lumotlar va matematik modellash natijalari Samarqand shahrida hozirgi vaqtda overturizm hali to'liq shakllanmaganini, biroq ayrim ko'rsatkichlar bo'yicha xavf chegarasiga yaqinlashish kuzatilayotganini ko'rsatdi. Xususan, turistlar zichligi, mavsumiy notekislik va ekologik yuklama

ko'rsatkichlarining o'sib borishi o'rta muddatli istiqbolda barqarorlikka salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin. Shu bilan birga, turizmning iqtisodiy foydasi, bandlik yaratishdagi roli va infratuzilmani rivojlantirishdagi ahamiyati hozircha ustun ekanligi aniqlangan [9].

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, Samarqand destinatsiyasining kelajakdagi barqaror rivojlanishi bevosita ilmiy asoslangan boshqaruv qarorlariga bog'liq. Agar turizm faqat miqdoriy o'sish tamoyiliga asoslanib rivojlantirilsa, vaqt o'tishi bilan overturizmning salbiy oqibatlari kuchayishi mumkin. Aksincha, turistlar oqimini hududlar va mavsumlar bo'yicha qayta taqsimlash, ekologik yuklamani kamaytirishga qaratilgan choralar ko'rish, madaniy merosni muhofaza qilish mexanizmlarini kuchaytirish va mahalliy aholi manfaatlarini hisobga olgan holda turizm siyosatini olib borish Samarqandning uzoq muddatli raqobatbardoshligini ta'minlaydi.

Shu nuqtayi nazardan, mazkur maqola ilmiy va amaliy jihatdan muhim ahamiyatga ega bo'lib, u hududiy turistik destinatsiyalarni barqaror rivojlantirish masalalariga oid ilmiy munozaralarga hissa qo'shadi. Tadqiqot natijalari nafaqat Samarqand shahri, balki O'zbekistonning boshqa tarixiy turistik hududlari uchun ham metodologik asos bo'lib xizmat qilishi mumkin. Bundan tashqari, maqolada ilgari surilgan yondashuvlar hududiy turizm siyosatini ishlab chiqishda, strategik rejalashtirish va prognozlash jarayonlarida qo'llash uchun amaliy ahamiyatga ega [10].

Umuman olganda, ushbu tadqiqot hududiy turistik destinatsiyalarda ijtimoiy-iqtisodiy barqarorlik va overturizm omillari o'rtasidagi murakkab o'zaro bog'liqlikni ochib berishga qaratilgan bo'lib, Samarqand shahri misolida turizm rivojlanishining sifat jihatlariga e'tibor qaratish zarurligini asoslab beradi. Aynan shu yondashuv kelajakda turizmning iqtisodiy samaradorligi bilan bir qatorda, ekologik va ijtimoiy barqarorlikni ta'minlashga xizmat qiladi [11], [12].

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqot hududiy turistik destinatsiyalarning ijtimoiy-iqtisodiy barqarorligini overturizm omillari kontekstida baholashga qaratilgan bo'lib, Samarqand shahri misolida olib borildi. Tadqiqot metodologiyasi kompleks yondashuv asosida shakllantirildi va u nazariy tahlil, empirik ma'lumotlarni umumlashtirish hamda prognozlashga yo'naltirilgan analitik usullarni o'z ichiga oladi. Dastlab, ilmiy tadqiqotning nazariy asoslarini shakllantirish maqsadida barqaror turizm, hududiy turistik destinatsiyalar rivojlanishi, ekologik yuklama va overturizm masalalariga bag'ishlangan xorijiy va mahalliy ilmiy manbalar tizimli tahlil qilindi. Xususan, so'nggi yillarda Scopus va Web of Science bazalarida chop etilgan ilmiy maqolalar, shuningdek, O'zbekiston olimlarining turizmni hududiy rivojlantirishga oid tadqiqotlari umumlashtirildi. Ushbu manbalar orqali overturizmning nazariy talqinlari, uning shakllanish omillari va ijtimoiy-iqtisodiy oqibatlari aniqlashtirildi hamda tadqiqotning konseptual doirasi belgilandi.

Tadqiqotning empirik qismi rasmiy statistik ma'lumotlar tahliliga asoslandi. Unda turistik oqimlar dinamikasi, turistlar zichligi, mavsumiy notekislik, joylashtirish vositalari soni va turizm xizmatlari hajmiga oid ko'rsatkichlar o'rganildi. Ushbu ma'lumotlar asosida Samarqand shahrida turizm rivojlanishining hozirgi holati va uning ijtimoiy-iqtisodiy barqarorlikka ta'siri baholandi. Statistik tahlil jarayonida vaqt qatorlari usuli va solishtirma tahlil qo'llanilib, turizm o'sish tendensiyalarining barqarorlik chegaralariga yaqinlashuvi aniqlandi. Shu bilan birga, ekologik yuklama masalasi turizm faoliyatining atrof-muhitga ta'siri nuqtayi nazaridan sifat jihatdan baholandi, ya'ni chiqindilar hajmi, resurslar iste'moli va tarixiy-madaniy meros obyektlariga antropogen bosim kabi omillar tahlil qilindi.

Tadqiqotda prognozlashga yo'naltirilgan yondashuvlardan ham foydalanildi. Bunda turizm oqimining kelajakdagi rivojlanish ehtimoli mavjud statistik tendensiyalar asosida tahlil qilinib, overturizm xavfining kuchayish ehtimoli baholandi. Prognozlash jarayonida miqdoriy hisob-kitoblarni noto'g'ri talqin qilishdan qochish maqsadida model natijalari sifat jihatdan izohlandi va ular hududiy barqarorlik nuqtayi nazaridan talqin etildi. Bu yondashuv tadqiqot natijalarining amaliy ahamiyatini oshirib, ilmiy xulosalarni hududiy turizm boshqaruvi bilan bog'lash imkonini berdi.

Shuningdek, tadqiqot metodologiyasida tizimli yondashuv muhim o'rin egalladi. Samarqand turistik destinatsiyasi yagona tizim sifatida ko'rib chiqilib, undagi iqtisodiy, ijtimoiy va ekologik komponentlar o'zaro bog'liqlikda tahlil qilindi. Bu esa turizm rivojlanishining faqat iqtisodiy foyda emas, balki uzoq muddatli barqarorlik mezonlari asosida baholanishini ta'minladi. Natijada, qo'llanilgan metodologik yondashuvlar Samarqand shahrida overturizm xavfini erta aniqlash, uning ijtimoiy-iqtisodiy oqibatlarini baholash va barqaror turizm siyosatini shakllantirish uchun ilmiy asos bo'lib xizmat qildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

O'tkazilgan tadqiqot natijalari Samarqand shahri va umuman O'zbekiston hududiy turistik destinatsiyalarida turizm rivojlanishining miqdoriy o'sishi bilan bir qatorda, ijtimoiy-iqtisodiy va ekologik yuklamaning sezilarli

darajada ortib borayotganini ko'rsatadi. 2025-yil yanvar–avgust oylariga oid statistik ma'lumotlar tahlili shuni tasdiqlaydiki, xorijiy turistlar oqimi barqaror o'sish trayektoriyasiga kirgan bo'lib, bu holat hududlar kesimida, ayniqsa Samarqand viloyatida yaqqol namoyon bo'lmoqda. Mazkur davrda respublika bo'yicha 7,5 milliondan ortiq xorijiy turist tashrifi qayd etilgan bo'lib, bu ko'rsatkich o'tgan yilning mos davriga nisbatan 12 foizdan ortiq o'sishni anglatadi. Ushbu o'sishning hududiy taqsimoti tahlil qilinganda, Samarqand viloyati 1,99 million xorijiy turist bilan respublika bo'yicha yetakchi hududlardan biri sifatida namoyon bo'lmoqda (1-jadval).

1-jadval. O'zbekistonda xorijiy turistlar oqimi dinamikasi (2018–2025, yanvar–avgust)

Yil	Xorijiy turistlar soni (ming nafar)
2018	5 346,2
2019	6 748,5
2020	1 504,1
2021	1 881,3
2022	5 232,8
2023	6 626,3
2024	10 060,9
2025 (yan–avg)	7 516,7

1-jadvaldan ko'rinib turibdiki, pandemiya yillaridagi keskin pasayishdan so'ng 2022-yildan boshlab xorijiy turistlar oqimi barqaror tiklanish va tezlashgan o'sish bosqichiga o'tgan. Ayniqsa 2024-yildagi rekord ko'rsatkich (10 mln nafardan ortiq) O'zbekiston turizmi uchun yangi bosqich boshlanganini ko'rsatadi. 2025-yilning faqat 8 oyida 7,5 mln turist tashrif buyurgani yil yakuniga borib yana yuqori natija kutilayotganini bildiradi (2-jadval).

2-jadval. 2025-yil yanvar–avgust oylarida xorijiy turistlarning hududlar bo'yicha taqsimlanishi

Hudud	Xorijiy turistlar (ming nafar)	O'sish sur'ati (%)
Toshkent shahri	3 419,7	130,4
Samarqand viloyati	1 990,8	123,6
Buxoro viloyati	1 482,0	113,1
Xorazm viloyati	1 498,2	154,6
Toshkent viloyati	1 092,7	173,4

Mazkur jadval Samarqand viloyatining xorijiy turistlarni qabul qilish bo'yicha respublika miqyosida yetakchi hududlardan biri sifatida barqaror mavqega ega ekanini tasdiqlaydi. Viloyat poytaxtdan keyin ikkinchi o'rinni egallab, bu holat Samarqandning tarixiy-madaniy markaz sifatidagi yuqori jozibadorligi va xalqaro turizm bozoridagi raqobatbardoshligini namoyon etadi. Xorijiy turistlar oqimining yuqori o'sish sur'ati (123,6%) hududda turistik infratuzilmani yanada kengaytirish, shahar muhitini kompleks rejalashtirish hamda xizmatlar sifatini oshirish zaruratini ko'rsatadi. Mazkur tendensiya Samarqandda turistlar oqimini hududiy va mavsumiy jihatdan muvozanatlashtirish, tashrif buyuruvchilar sig'imini ilmiy asosda baholash va overturizm xavfini oldindan prognozlashga qaratilgan samarali boshqaruv mexanizmlarini joriy etish uchun qulay metodik asos yaratadi (3-jadval).

3-jadval. Xorijiy turistlarning yosh tarkibi (2025-yil yanvar–avgust)

Yosh guruhi	Turistlar soni (ming nafar)	Ulushi (%)
0–18 yosh	1 052,8	14,0
19–30 yosh	1 228,3	16,3
31–55 yosh	3 775,8	50,2
55 yoshdan yuqori	1 459,4	19,4
Jami	7 516,7	100

Eng katta ulushni 31–55 yoshdagi turistlar tashkil etishi ushbu segmentning yuqori iqtisodiy faolligi va to'lov qobiliyatini ko'rsatadi. Mazkur guruh mehmonxona, transport hamda madaniy xizmatlardan faol foydalanib, hududiy turizm daromadlarining barqaror shakllanishiga sezilarli hissa qo'shadi. Ushbu tendensiya Samarqand shahrida turizmning iqtisodiy samaradorligini yanada oshirish bilan bir qatorda, xizmatlar infratuzilmasini

maqsadli rivojlantirish va yuklamani oqilona taqsimlash zaruratini belgilab beradi. Kelgusida mazkur yosh segmenti ulushining saqlanib qolishi sharoitida xizmatlar sig'imini optimallashtirish, tashriflarni mavsumiy va hududiy jihatdan muvozanatlashtirish hamda raqamli boshqaruv mexanizmlarini joriy etish Samarqandning barqaror turistik rivojlanishini ta'minlovchi muhim metodik yo'nalishlardan biri bo'lishi prognoz qilinadi (4-jadval).

4-jadval. Ichki turizm hajmi va hududlar kesimi (2025-yil yanvar–avgust)

Hudud	Ichki turistlar (ming nafar)	Reja bajarilishi (%)
Samarqand viloyati	2 348,7	115,0
Toshkent shahri	2 002,4	131,3
Buxoro viloyati	1 584,0	198,9
Qashqadaryo viloyati	1 977,9	140,2
Surxondaryo viloyati	1 738,3	167,7

Ichki turizm ko'rsatkichlari Samarqandda faqat xorijiy emas, balki mahalliy sayyohlar bosimi ham yuqori ekanini ko'rsatadi. Ichki va tashqi turizm oqimlarining bir hududda jamlanishi ekologik yuklama va ijtimoiy zichlikni oshiradi (5-jadval).

5-jadval. Samarqand viloyatida joylashtirish vositalari (2025-yil 1-sentyabr holatiga)

Ko'rsatkich	Soni
Jami joylashtirish vositalari	774
Mehmonxonalar	163
Oilaviy mehmon uylari	457
Xostellar	139
O'rinlar soni	20 014

Joylashtirish vositalari sonining yuqoriligi Samarqand shahrining yirik turistik oqimlarni qabul qilish salohiyatiga ega ekanini ko'rsatadi hamda hududning turizm bozoridagi raqobatbardoshligini mustahkamlaydi. Ayniqsa, oilaviy mehmon uylari segmentining jadal rivojlanishi mahalliy aholi bandligini oshirish va turizm daromadlarini diversifikatsiya qilish imkonini bermoqda. Ushbu jarayon shahar makonini kompleks rejalashtirish, joylashtirish obyektlarini hududiy jihatdan muvozanatlash hamda ularning faoliyatini zamonaviy monitoring mexanizmlari orqali tartibga solish zaruratini belgilab beradi. Kelgusida mazkur yondashuv tarixiy hududlarda qurilish jarayonlarini tizimli boshqarish va ekologik yuklamani optimallashtirishga xizmat qilishi prognoz qilinadi.

Olingan natijalar Samarqandning boy tarixiy-madaniy merosi, rivojlangan turistik infratuzilmasi va xalqaro miqyosdagi yuqori tanilganligi bilan izohlanadi. Aynan ushbu ustunliklar hududga bo'lgan turistlar qiziqishini barqaror saqlab, Samarqandni respublika miqyosida yetakchi destinatsiya sifatida mustahkamlab bermoqda. Shu bilan birga, statistik jadvallar asosida o'tkazilgan nisbatli tahlil xorijiy turistlar ulushining yuqoriligi hududiy sig'imni ilmiy asosda baholash va tashriflar oqimini boshqarishga qaratilgan strategiyalarni ishlab chiqish uchun muhim axborot bazasini shakllantirayotganini ko'rsatadi. Ayniqsa, yoz oylarida kuzatiladigan mavsumiy faollik turizm infratuzilmasini moslashuvchan rejalashtirish zaruratini belgilaydi.

Xorijiy turistlar tarkibini yosh guruhlari kesimida tahlil qilish hududiy turizm siyosatini yanada aniqlashtirish imkonini berdi. Ma'lumotlarga ko'ra, 31–55 yoshdagi turistlar eng yirik segmentni tashkil etib, tashriflarning qariyb yarmiga yaqinini qamrab oladi. Ushbu guruhning yuqori xarajat qilish salohiyati va nisbatan uzoq muddat qolishi Samarqand viloyati iqtisodiyoti uchun barqaror moliyaviy oqimni ta'minlaydi. Mazkur tendensiya xizmatlar sig'imini kengaytirish, transport va servis infratuzilmasini modernizatsiya qilish hamda talabga moslashtirilgan xizmat turlarini rivojlantirish uchun qulay shart-sharoit yaratadi. O'rta muddatli istiqbolda ushbu yosh segmenti ulushining saqlanib qolishi infratuzilmaviy rivojlanishni bosqichma-bosqich rejalashtirishni talab etishi prognoz qilinadi.

Turizm xizmatlari eksporti bo'yicha olingan natijalar iqtisodiy barqarorlikning mustahkamlanib borayotganini ko'rsatadi. 2025-yilning yanvar–avgust oylarida turizm xizmatlari eksporti 3,4 milliard AQSh dollaridan oshib, o'tgan yilga nisbatan sezilarli o'sish sur'atini namoyon etdi. Bu ko'rsatkich turizmning milliy iqtisodiyotdagi rolini kuchaytirayotganini tasdiqlaydi. Xorijiy turistlarning o'rtacha xarajatlarning oshishi xizmatlar sifati, taklif etilayotgan mahsulotlarning xilma-xilligi va turistik tajribaning boyishi bilan bevosita bog'liq. Ushbu tendensiya hududiy darajada daromadlarni qayta investitsiyalash va barqaror rivojlanishga yo'naltirish imkoniyatlarini kengaytiradi.

Ichki turizm ko'rsatkichlari tahlili ham hududning umumiy turistik faolligini baholashda muhim ahamiyat kasb etadi. 2025-yilning dastlabki sakkiz oyida respublika bo'yicha ichki turistlar tashrifining yuqori darajaga yetishi ichki turizmga bo'lgan talabning barqarorligini ko'rsatadi. Samarqand viloyatining ushbu jarayonda yetakchi hududlardan biri sifatida namoyon bo'lishi uning madaniy va rekreatsion salohiyatini tasdiqlaydi. Ichki va tashqi turizm oqimlarining bir hududda jamlanishi xizmatlar ko'lamini kengaytirish, infratuzilmani moslashtirish va hududiy boshqaruvni takomillashtirish uchun qo'shimcha imkoniyatlar yaratadi. Ayniqsa, dam olish kunlari va mavsumiy tadbirlar davrida turistlar oqimini samarali boshqarish mexanizmlarini joriy etish muhim metodik yo'nalish sifatida shakllanadi.

Joylashtirish vositalari bo'yicha statistik ma'lumotlar tahlili respublika miqyosida turistik infratuzilmaning jadal rivojlanayotganini ko'rsatadi. Samarqand viloyatining ushbu ko'rsatkichlar bo'yicha yuqori ulushga ega bo'lishi hududning turistik jozibadorligini yana bir bor tasdiqlaydi. Joylashtirish obyektlari sonining ko'payishi turistlar oqimini qabul qilish imkoniyatlarini kengaytirib, xizmatlar bozorida raqobatni kuchaytiradi. Shu bilan birga, ushbu jarayon infratuzilmaviy rivojlanishni muvofiqlashtirish, resurslardan oqilona foydalanish va shahar muhitini muhofaza qilishga qaratilgan kompleks rejalashtirishni talab etadi. Prognozlariga ko'ra, joylashtirish vositalari rivojini turistlar oqimi dinamikasi bilan uyg'unlashtirish infratuzilmaviy muvozanatni ta'minlashda hal qiluvchi ahamiyatga ega bo'ladi.

Sanitariya-gigiyena infratuzilmasi va turistik xizmat ko'rsatuvchi subyektlar bo'yicha olingan natijalar hududda xizmatlar sifatini oshirish bo'yicha izchil ishlar olib borilayotganini ko'rsatadi. Samarqand viloyatida turistlar zichligi yuqori bo'lgan hududlarda mazkur infratuzilmani bosqichma-bosqich rivojlantirish zarurati aniqlanmoqda. Bu esa xizmatlar qulayligini oshirish, turistlar va mahalliy aholi ehtiyojlarini uyg'unlashtirish hamda ijtimoiy muvozanatni mustahkamlash uchun muhim metodik asos yaratadi.

Umumlashtirilgan tahlillar shuni ko'rsatadiki, Samarqand shahri va viloyatida turizm rivojlanishi yuqori iqtisodiy samaradorlik bilan birga, ijtimoiy-iqtisodiy barqarorlikni ta'minlash imkoniyatlariga ham ega. Statistik ko'rsatkichlar hududda turistik sig'imni ilmiy asosda boshqarish va o'rta muddatli istiqbolda muvozanatli rivojlanishni ta'minlash zarurligini ko'rsatadi. Shunday qilib, tadqiqot natijalari hududiy turizm siyosatini miqdoriy o'sish bilan bir qatorda sifat, boshqaruv va barqarorlik mezonlariga asoslash zarurligini ilmiy jihatdan tasdiqlaydi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Ushbu tadqiqot Samarqand shahri misolida hududiy turistik destinatsiyalarda ijtimoiy-iqtisodiy barqarorlik va overturizm omillari o'rtasidagi o'zaro bog'liqlikni empirik va tahliliy asosda ochib berdi hamda bir qator muhim ilmiy xulosalarni shakllantirdi. Olingan natijalar Samarqandda turizm rivojlanishi yuqori iqtisodiy samaradorlik, bandlikning kengayishi va xizmatlar eksportining barqaror o'sishi bilan tavsiflanayotganini tasdiqlaydi. Shu bilan birga, turistlar oqimining hududiy va mavsumiy kontsentratsiyasi hamda ichki va tashqi turizm faolligining bir vaqtda kuchayishi hududiy boshqaruv va rejalashtirish mexanizmlarini yanada takomillashtirish zaruratini ko'rsatmoqda. Mazkur tendensiyalar o'rta muddatli istiqbolda turizmni barqaror rivojlantirish uchun prognozga asoslangan boshqaruv choralari joriy etish muhimligini belgilaydi.

Tadqiqot doirasida qo'llanilgan statistik tahlil va prognozlash yondashuvlari Samarqandda overturizm jarayoni hozircha to'liq shakllanmaganini, biroq ayrim ko'rsatkichlar bo'yicha oldindan boshqarish va muvozanatlashtirish choralari qo'llash uchun yetarli axborot bazasi mavjudligini aniqlash imkonini berdi. Bu holat hududiy turizm siyosatini miqdoriy o'sish bilan bir qatorda, turistlar oqimini samarali boshqarish, hududiy sig'imni ilmiy asosda baholash, ekologik yuklamani optimallashtirish va mahalliy aholi manfaatlarini uyg'unlashtirishga qaratilgan kompleks yondashuv orqali amalga oshirish imkoniyatlarini kengaytiradi.

Amaliy jihatdan, tadqiqot natijalari Samarqand va unga o'xshash tarixiy shaharlarda turizmni rejalashtirish va boshqarishda ilmiy asoslangan, preventiv va prognozga yo'naltirilgan qarorlar qabul qilish uchun muhim metodik asos bo'lib xizmat qiladi. Kelgusida turistik sig'imni aniq hududiy kesimlarda chuqurroq modellashtirish, ekologik va ijtimoiy ko'rsatkichlarni integratsiyalashgan indekslar orqali baholash hamda mahalliy aholi munosabatlari va xulq-atvorini tizimli o'rganish hududiy turistik destinatsiyalarning uzoq muddatli ijtimoiy-iqtisodiy barqarorligini ta'minlashga xizmat qilishi prognoz qilinadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Karimov M., Okmullaev R., Marty P., Saidmamatov O. Tourism Sustainability in Uzbekistan: Challenges and Opportunities Along the Silk Road. – *Economies*, 2025, Vol.13, No.9, Art.250. DOI: 10.3390/economies13090250
2. Jeong J.Y., Karimov M., Sobirov Yu., Saidmamatov O., Marty P. Evaluating Culturalization Strategies for Sustainable Tourism Development in Uzbekistan. – *Sustainability*, 2023, Vol.15, No.9, Art.7727. DOI: 10.3390/su15097727
3. Egamnazarov K. The role of the cities of the Great Silk Road of Uzbekistan in the tourism of Uzbekistan. – *European Journal of Life Safety and Stability*, 2023, Issue 24, pp.91–99. URL: <http://ejlss.indexedresearch.org>

4. Xaitov O.N. Hududiy turizm sohasida innovatsion faollikni oshirishning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmini takomillashtirish (PhD dissertatsiyasi avtoreferati). – Buxoro, 2024. – 56 b.
5. Li H., Rahman M.A. The Study of Overtourism Index. – JAMK University of Applied Sciences (Finland), Bachelor's Thesis, 2024. – 58 p. URL: <https://www.theseus.fi/handle/10024/864658>
6. Euronews (Aliakbarova R.). A city within a city: Inside Uzbekistan's largest tourism project. – Euronews.com, 5 Sept 2025. URL: <https://www.euronews.com/travel/2025/09/05/a-city-within-a-city-inside-uzbekistans-largest-tourism-project>
7. Lucarno G. There's no formula to calculate overtourism. But there is one to solve it. – 360info, 2024. DOI: 10.54377/15ab-b12b
8. Allaberganov A., Catterall P. Using social exchange theory to examine residents' responses to heritage tourism: case studies of Samarqand and Bukhara in Uzbekistan. – Journal of Heritage Tourism, 2023, Vol.18, No.4, pp.1–18. DOI: 10.1080/1743873X.2023.2232474
9. Nazarov M.I., Jumaev H.H., Turdimambetov I.R., Egamberdieva M.M. Development of tourism in Uzbekistan and cultural-historical tourist resource potential of Kashkadarya region. – Journal of Environmental Management and Tourism, 2020, Vol.11, No.4, pp.844–855. DOI: 10.14505/jemt.v11.4(44).09
10. Tashkent Times. 1 million local and foreign tourists visit Samarkand's Registan square. – The Tashkent Times internet gazetasi, 22.09.2024. URL: <https://tashkenttimes.uz/national/10813-1-million-tourists-visit-registan>
11. Eshtayev A.A. O'zbekistonning turizm salohiyati va uni rivojlantirish istiqbollari. – Monografiya. Samarqand: Ipak yo'li TURIXM xalqaro universiteti nashriyoti, 2022. – 200 b.
12. UNWTO/UNESCO Report. Samarkand: 3000 years of heritage and tourism (International Conference proceedings). – Samarqand, 2025. – B.45-47.

muhandislik **& iqtisodiyot**

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir Alibekov

Sahifalovchi va dizayner: Abdurahmon Qurbonov

2025. № 12

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali 26.06.2023-yildan
O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan
№S-5669245 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: №095310.

**Manzilimiz: Toshkent shahri Yunusobod
tumani 15-mavze 19-uy**

+998 93 718 40 07

<https://muhandislik-iqtisodiyot.uz/index.php/journal>

t.me/yait_2100